БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 205 (17.189). ● 7 сентябрь 1978 йил, пайшанба ● Баҳоси 2 тийин.

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИГА — ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1978 йилнинг саккиз ойи мобайнида чорвачилик маҳсулотларини тайёрлаш юзасидан областлар, районлар ва хўжаликлар ўртасидаги социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

— **Сурхондарё областига** (область партия комитетининг секретари ўртоқ Каримов, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Туропов, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Бердиев). Бу область гўшт харид қилиш йиллик ҳажмини 73,7 процент, шу жумладан август ойида гўшт харид қилишни 11,1 процент, сут харид қилиш йиллик ҳажмини 86 процент, шу жумладан август ойида сут харид қилишни 11,3 процент, тухум харид қилиш йиллик ҳажмини 105,5 процент, шу жумладан август ойида тухум харид қилишни 7,6 процент, жун харид қилиш йиллик ҳажмини 74,3 процент, шу жумладан август ойида жун харид қилишни 10,7 процент бажарган. Байроқ Андижон областидан олиб берилади;

— **Наманган областига** (область партия комитетининг секретари ўртоқ Камолов, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Обидшоев, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Мадмусаев). Бу область гўшт харид қилиш йиллик ҳажмини 89 процент, шу жумладан август ойида гўшт харид қилишни 9,5 процент, сут харид қилиш йиллик ҳажмини 71,6 процент, шу жумладан, август ойида сут харид қилишни 10,1 процент, тухум харид қилиш йиллик ҳажмини 84,5 процент, шу жумладан, август ойида тухум харид қилишни 8,3 процент, жун харид қилиш йиллик ҳажмини 84,4 процент, шу жумладан август ойида жун харид қилишни 10,9 процент бажарган. Байроқ Сирдарё областидан олиб берилади;

— Фарғона областининг **Бувайда районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Ҳайдаров, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Раҳимов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Хўжаев). Бу район август ойида чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашда энг яхши ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш йиллик ҳажмини 104,7 процент, сут тайёрлаш йиллик ҳажмини 87,6 процент, тухум тайёрлаш йиллик ҳажмини 109 процент, жун тайёрлаш йиллик ҳажмини 90,7 процент бажарган. Байроқ Хоразм областининг Янгиариқ районидан олиб берилади;

— Жиззах областининг **Жиззах районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Ҳусанов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Алимов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Эшонқулов). Бу район гўшт тайёрлаш йиллик ҳажмини 101 процент, сут тайёрлаш йиллик ҳажмини 86,5 процент, тухум тайёрлаш йиллик ҳажмини 239 процент, жун тайёрлаш йиллик ҳажмини 90 процент бажарган ва август ойида чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашда энг кўп ўсишга эришган. Байроқ Тошкент областининг Тошкент районидан олиб берилади;

— Қашқадарё областининг **Косон районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Тўлаганов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ғафforов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Раҳмонов). Бу район август ойида чорвачилик маҳсулотларини тайёрлашда энг яхши ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш йиллик ҳажмини 90,7 процент, сут тайёрлаш йиллик ҳажмини 84,4 процент, тухум тайёрлаш йиллик ҳажмини 134,3 процент, жун тайёрлаш йиллик ҳажмини 64 процент, қоракўл тери тайёрлаш йиллик ҳажмини 91,7 процент бажарган. Байроқ Сурхондарё областининг Бойсун районидан олиб берилади;

— Хоразм область Хива районидаги **Фрунзе номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Мадримов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Авезметов). Бу колхоз давлатга гўшт сотиш йиллик топшириғини 102,7 процент, сут сотиш топшириғини 82,3 процент, тухум сотиш топшириғини 116,2 процент бажарган. Байроқ Наманган область Наманган районидаги «Ленинград» колхозидан олиб берилади;

Бухоро область Ромитан районидаги **Наримонов номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Ҳасанов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ҳамроева). Бу колхоз давлатга гўшт сотиш йиллик топшириғини 138 процент, сут сотиш топшириғини 88 процент, тухум сотиш топшириғини 100 процент бажарган, бу эса ўтган йилдагидан анча кўпдир. Байроқ Қашқадарё область Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхоздан олиб берилади;

— Самарқанд область Пайариқ районидаги **К. Маркс номли колхозга** (колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Азимов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Умаров). Бу колхоз давлатга гўшт ва сут сотиш йиллик ҳажмини 100 процент, тухум сотиш йиллик ҳажмини 189 процент бажарган. Байроқ Жиззах область Жиззах районидаги «Москва» колхозидан олиб берилади;

— Сирдарё область Ильич районидаги **Титов номли совхозга** (совхоз директори ўртоқ Ғозибеков, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Наврўзов, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Бўстонов). Бу совхоз чорвачилик маҳсулотлари тайёрлашда энг кўп ўсишни таъминлаган ва давлатга гўшт топшириш йиллик ҳажмини 109 процент, сут топшириш йиллик ҳажмини 78,2 процент бажарган. Байроқ Фарғона область Ленинград районидаги Ҳамза Ҳакимзода номли совхоздан олиб берилади;

— Тошкент область Калинин районидаги **Охунбобоев номли қўйчилик совхозига** (совхоз директори ўртоқ Бакиров, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Бердимуротов, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Режепов). Бу совхоз давлатга гўшт топшириш йиллик топшириғини 100,2 процент, жун топшириш йиллик топшириғини 113,7 процент бажаришни таъминлаган, бу эса ўтган йилдагидан анча кўпдир. Байроқ Бухоро область Қоракўл районидаги «Қоракўл» совхозидан олиб берилади;

— **Бухоро паррандачилик фабрикасига** (фабрика директори ўртоқ Аҳмедов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Боқиева, фабрика комитетининг раиси ўртоқ Қобилов). Бу фабрика давлатга тухум топшириш йиллик планини 72,1 процент, шу жумладан август ойида тухум топшириш планини 105,2 процент, давлатга гўшт топшириш йиллик планини 92,7 процент, шу жумладан август ойида гўшт топшириш планини 123,9 процент бажарган, бу эса ўтган йилдагидан анча кўпдир. Байроқ Тошкент область Калинин районидаги Қорасув давлат зотли паррандачилик заводидан олиб берилади;

— Тошкент область Калинин районидаги **«Қорасув»** «Узплодоовощвинпром» аграр-саноат бирлашмаси совхозига (совхоз директори ўртоқ Албеков, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ёқубова, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Раҳимов). Бу совхоз давлатга гўшт топшириш йиллик ҳажмини 95,3 процент, шу жумладан август ойида гўшт топширишни 25,6 процент, давлатга сут топшириш йиллик ҳажмини 75 процент, шу жумладан август ойида сут топширишни 11,4 процент бажарган, бу эса ўтган йилдагидан анча кўпдир. Байроқ Самарқанд область Булунғур районидаги «Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги» совхозидан олиб берилади:

— Қорақалпоғистон АССР Қораўзак районидаги **«Маданият» («Главсредазирсовхозстрой») совхозига** (совхоз директори ўртоқ Панаев, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ембергенов, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Тулегенов). Бу совхоз давлатга гўшт топшириш йиллик ҳажмини 80 процент, давлатга сут топшириш йиллик ҳажмини 74,2 процент бажарган ва август ойида чорвачилик маҳсулотларини тайёрлашда энг яхши кўрсаткичларга эришган. Байроқ Қашқадарё область Қарши районидаги «Ленинизм» совхозидан олиб берилади;

— Ўзбекистон ССР Давлат балиқ хўжалиги **Дамачи балиқ хўжалигига** (директор ўртоқ Шарипов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Юнусов, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Файзиев). Бу хўжалик балиқ овлаш, балиқ маҳсулотларини реализация қилиш ва етказиб бериш планини анча ошириб бажарган, меҳнат унумдорлигини оширишни ва хўжаликнинг рентабеллигини таъминлаган. Байроқ Мўйноқ балиқ саноати ишлаб чиқариш бирлашмасидан олиб берилади;

— Фарғона областидаги Кува район матлубот жамиятининг **бўрдоқичилик хўжалигига** (хўжалик директори ўртоқ Сиддиқов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Охунова, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Мўйдинов). Бу хўжалик молларни семиртириш ва гўшт сотиш саккиз ойлик планини анча ошириб бажарган. Байроқ Фарғона областидаги Охунбобоев район матлубот жамиятининг бўрдоқичилик хўжалигидан олиб берилади.

КОНСТИТУЦИЯМИЗ БИР ЙИЛЛИГИНИ ЗАРБДОР МЕҲНАТ БИЛАН НИШОНЛАЙМИЗ

Наманган районидаги Свердлов номли колхоз меҳнат аҳли зарбдор йилда 3.700 тонна «оқ олтин» етиштириш учун ғўза парваришини давом эттиряпти, айни кезда пахта йиғим-теримини уюшқоқлик билан бошлаб юборди. Гектаридан 50 центнердан «оқ олтин» хирмонини кўтаришга аҳд қилган Хошимбой Қодиров бошлиқ бригадада терим авж олдириляпти. Суратда: мавсумда 10 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олган чевар теримчи Маҳмудахон Валиевани кўриб турибсиз. У кунига хирмонга 170-180 килограмм юқори сорт пахта топширмоқда.

П. Акбаров фотоси.

КРЕМЛДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин расмий визит билан Совет Иттифоқига меҳмон бўлиб келган Греция ташқи ишлар министри Г. Раллисни 5 сентябрда Кремлда қабул қилди. Г. Раллис бош министр К. Караманлиснинг мактубини А. Н. Косигинга топширди.

Амалий, дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида Совет — Греция муносабатларини янада ривожлантириш масалалари юзасидан, шунингдек иккала томонни қизиқтирувчи актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Ҳар иккала томон СССР билан Греция ўртасидаги мавжуд яхши қўшничилик муносабатларининг ҳолатидан мамнуният изҳор этди, совет ва грек халқларининг манфаатлари, Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида турли соҳалардаги самарали ҳамкорликни пишиқ ва ўзаро манфаатли асосда янада мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга иккала томон интилаётганлиги қайд этилди.

А. Н. Косигин Совет ҳукумати номидан Греция бош министри К. Караманлисни расмий визит билан Совет Иттифоқига келишга таклиф этди.

Суҳбатда совет томонидан — СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. Ф. Мальцев, СССРнинг Грециядаги элчиси И. И. Удальцов ва СССР Ташқи ишлар министрлиги 5-Европа бўлимининг мудири В. Ф. Грубяков; Греция томонидан — элчи П. Калогерас ва Греция ташқи ишлар министрлигининг бош секретари В. Теодоропулос қатнашдилар. **(ТАСС).**

МАВСУМ МУБОРАК, СУРХОН МЕХАНИЗАТОРЛАРИ

УСМОН ЮСУПОВ БОШЛИҚ ТЕРИМ-ТРАНСПОРТ ОТРЯДИ БИРИНЧИ БЎЛИБ ТЕРИМ МАШИНАЛАРИНИ ПАХТА ДАЛАСИГА ОЛИБ ЧИҚДИ

Бобоτоғнинг лалмикор даштлари этагига туташиб кетган Какайди чўлларида бугун зўр тантана. Катта воқеа — машина терими бошланишига бағишланган йиғин. Қуёшнинг заррин нурлари кекса Боботоғ чўққилари ортидан мўралашга улгурмасданоқ, дов-дарахтлар ва гиёҳлар баргидаги тунги шабнам кўтарилмай туриб, чўлни карнай-сурнай садолари ва механизатор йигит-қизларнинг шўх кулгилари қоплаб кетди... Асрлар бўйи сув юзини кўрмай, жазирама иссиқларда торс-торс ёрилиб, ҳансираб ётган Боботоғнинг бу унумдор даштлари мана энди уч йилдирки совет кишилари измига бўйсуниб, ўз кўксидаги беҳисоб хазиналарни очиб беряпти. Аму-Занг канали қурилиб, даштга оби ҳаёт келиши билан Жарқўрғон районидаги Охунбобоев номли колхознинг бир группа марду майдонлари механизатор Юсуф Хўжаназаров бошчилигида 1976 йил кузида шу даштга келиб чайла тиккан эдилар. Етти азамат чўлқувар бултур чўл бағридан 50 гектар унумдор ерни ўзлаштириб, чигит қадаган ва ҳар гектар майдондан биринчи йилиёқ пландаги 20 центнер ўрнига 40 центнердан хирмон кўтарган эдилар. Улар ўтган йили ҳам машина теримини биринчилар қатори бошлаб, ҳамма ҳосилни «пўлат этак»лардан тўкдилар.

Бу йил бригада аъзолари янада жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилишди. Олдинги майдонларга чўлдан яна 10 гектар янги ер қўшиб, эрта баҳорда 60 гектар майдонга чигит ташладилар. Март ойи ўрталарида қийғос ундириб олинган чигит агротехника тадбирлари асосида сифатли ишлов бериш, озиқлантириш ва суғориш натижасида барқ уриб ривожланди. Мўл-кўл ҳосил тўплади ва август ойи ўрталаридаёқ пишиб етила бошлади. Бригада аъзолари чаноқлардаги ҳосилнинг 80 проценти очилиши билан 28 август куни ёппасига дефолиация бошлаб, шу куниёқ бу муҳим тадбирни тўла ва сифатли тугалладилар.

Мана ҳозир биз шу пайкаллар бошида турибмиз. Барглари тўла тўкилган ғўзалар шоҳига гўё осмондаги юлдузларнинг бари келиб қўнганга ўхшайди. Ҳаммаёқ оппоқ пахта билан қопланган. Райком секретари Э. Рустамов, колхоз раиси М. Боймуродов, партия ташкилотининг секретари Б. Эшимов, терим агрегатлари инженери Т. Маҳкамов ўртоқлар ҳам пайкал бошига етиб келишди. Эрталаб соат ўнлар чамаси. Пахтазор четида саф тортиб турган колхознинг участка агрономи Усмон Юсупов бошлиқ терим транспорт отрядидаги бешта «зангори кема» мотори ўт олдирилди. Ҳамма ёқни моторлар гулдуроси қоплаб кетди.

Пахтазорнинг Аму-Занг канали биринчи насос станцияси ёнидан кун ботар томонга чўзилиб кетган кенг картага таниқли механизатор, ўтган йили 250 тонна пахта терган Ойдин Ражабова ўз «арғумоғи»ни ўйнатиб киради. Унинг кетидан бултурги мавсумда 150-220 тоннадан пахтани «пўлат этак»лардан тўккан Эргаш Пиримқулов ва Эгамберди Махсумқуловлар бошқараётган «зангори кема»лар ҳам теримга тушади.

Ойдин деса Ойдин экан... У бошқарган «Ўзбекистон» агрегати бункерига гўё лайлакқор ёғаётгандай лўппи пахталар учиб тушяпти. Лаҳза ўтмай Ойдин бошқараётган машина кўз илғамас пайкалнинг нариги бошига бориб, орқасига бурилди. Бу азамат машина эгат бошига бир бориб келганда бир ярим тонна пахтани «хўплаб» берди. Шу тариқа кечгача Ойдиннинг «зангори кемаси» 18 тоннага яқин «оқ олтин»ни ўз бункеридан ағдарди. Моҳир механизатор қиз бу йил камида 300 тонна пахта теришга аҳд қилган. Биз бу масъулиятли ишда унга гўё пахтанинг йўлидек ойдин йўл тиладик.

Қолган терим агрегатларини бошқараётган механик-ҳайдовчиларнинг ҳар бири кечгача 14-15 тоннадан пахтани ўз машиналарининг пўлат этакларидан тўкдилар. Шундай қилиб, бир кунда бригаданинг пахта пайкалларидан 76 тоннага яқин «оқ олтин» терилиб, тайёрлов пунктларига етказиб берилди. Дастлабки куниёқ бригаданинг йиллик пахта тайёрлаш плани 50 процентдан зиёд адо этилди.

Бригадамиз аъзолари,— дейди дастлабки кун натижаларидан қувониб Юсуф Хўжаназаров, — икки кунда йиллик пахта тайёрлаш планини бажаришга, ҳар гектар ердан 25 центнердан чўл пахтасини тайёрлов пунктига етказиб беришга қатъий қарор қилдилар. Коллективимиз белгилаган марра янада юксак: биз 10 сентябргача зиммага олинган социалистик мажбуриятимизни ҳам албатта бажариб, ҳар гектар ердан 50 центнердан хирмон кўтарамиз. Колхозимиз меҳнат аҳли эса бу йил ҳар гектар майдондан 45 центнердан «оқ олтин» ҳосили олиш учун астойдил меҳнат қиляпти.

5 сентябрь куни шу райондаги «Коммунизм» колхозининг Оқтепа массивидаги Мулккамол Хўжанов бошлиқ бригадаси майдонида ҳам машина терими бошлаб юборилди. Бригада механизаторлари 50 гектар янги ўзлаштирилган ернинг ҳар гектаридан давлатга 30 центнердан «оқ олтин» сотиш мажбуриятни олиб, биринчи куниёқ йиллик планнинг 45 процентдан ортиқ миқдордаги ҳосилни машинада териб олдилар. Шунингдек, Шеробод районидаги «Октябрь 60 йиллиги» совхозининг Шойихол Турсунова, Шобўлат Дўстқобилов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам машина терими жадал бошлаб юборилди. Бу бригадаларнинг ҳаммаси икки-уч кун ичида йиллик планни бажаришга сўз бердилар.

Областнинг Қумқўрғон районидаги Ленин номли, «Комсомол 30 йиллиги» совхозларида ва жанубий районлардаги бошқа хўжаликларда ҳам машина теримини ёппасига бошлаб юбориш учун дефолиация қизитиб юборилди. Бу йил область пахтакорлари машиналар бункерларидан камида 350 минг тонна пахта тўкиш мажбуриятини олиб, ўз сўзларига содиқ бўлиш учун астойдил меҳнат қиляптилар.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПАХТА КОМПЛЕКСИНИНГ ЭКОНОМИКАСИ

«Пахта» комплекс программасини ишлаб чиқиш ва амалга оширишнинг иқтисодий проблемаларига бағишланган илмий-амалий конференция 6 сентябрь куни Тошкентда ўз ишини тамомлади. Унда мамлакатнинг 50 та илмий марказидан келган олимлар ва мутахассислар иштирок этишди.

Конференцияда халқ хўжалигининг пахтачилик комплексини партия XXV съезди, КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленуми қарорлари асосида ривожлантиришнинг социал-иқтисодий, илмий-техникавий ва бошқа жиҳатлари билан алоқадор кўпдан-кўп масалалар кўриб чиқилди. Ялпи ва секция мажлисларида олимлар билан мутахассислар пахтачиликни янада ривожлантиришнинг актуал проблемаларини халқ хўжалигининг турдош тармоқлари билан мустаҳкам ўзаро боғлаб ишлаб чиқиш иши қандай олиб борилаётганлигини муҳокама қилдилар. Ўзбекистонда пахта комплексини энг мақбул тарзда ташкил этиш тажрибаси ўрганилди. бу ерда пахта етиштириш ва уни қайта ишлаш структурасини такомиллаштиришга, барча бўғинларни иқтисодий-математик моделлаш методлари асосида ривожлантиришнинг оқилона йўналишларини белгилашга ва уларнинг ишини ўзаро боғлаб планлаштиришга оид бир қанча экспериментал вазифалар ҳал этилди.

Шу тажрибани мамлакатнинг бошқа пахтакор республикаларида татбиқ этиш тавсия қилинди. Илмий тадқиқотларни янада ривожлантириш ва мувофиқлаштириш йўллари белгиланди. Ўрта Осиёда халқ хўжалиги пахта комплексининг иқтисодий, план ва илмий-ташкилий проблемаларини ишлаб чиқадиган махсус илмий марказ тузиш мўлжалланди.

(ЎзТАГ).

ҚЎРИҚ ҲОСИЛИ

Марҳамат районидаги Ильич номли колхоз правлениесига А. Жакбаров бригадасидан келган рапортда: «Социалистик мажбурият бажарилди — қўриқ ерларда гектар бошига 25 центнер ҳосил олинди», — дейилган эди. Пахтакорлар тайёрлов пунктига юз тонна сара пахта топширишди.

Бир йил муқаддам А. Жакбаров бригадаси «Полвонтош» массивида янги ер ўзлаштиришга киришган эди. Деҳқонлар бу ерда зарбдор меҳнат қилишди. Бригада ҳосилдорликни гектар бошига 40 центнерга етказиш учун курашишга аҳд қилди.

[ЎзТАГ].

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг хабар беришича, республика саноати маҳсулот реализация қилиш юзасидан 1978 йил январь-август ойлари планини 2,6 процент ошириб бажарди. Саноат ишлаб чиқариш ҳажми 1977 йилнинг январь-август ойларига нисбатан 5,4 процент кўпайди, меҳнат унумдорлиги 3,0 процент ошди.

Қорақалпоғистон АССР, республиканинг ҳамма областлари ва Тошкент шаҳри маҳсулот реализация қилиш юзасидан январь-август планини бажарди.

Қуйидаги рақамлар план бажарилишини кўрсатади:

	План бажарилиш проценти			1977 йилнинг январь-август ойига нисбатан меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръати
	маҳсулот реализация қилиш бўйича	ишлаб чиқариш ҳажми бўйича	меҳнат унумдорлиги бўйича	
Ўзбекистон ССР	102,6	101,8	101,7	103,0
Шу жумладан:				
Қорақалпоғистон АССР	102,8	104,5	103,5	108,4
Андижон области	102,8	102,4	102,2	94,6
Бухоро области	102,7	101,5	100,2	103,7
Жиззах области	101,8	97,8	97,8	100,3
Қашқадарё области	102,1	101,0	100,0	93,3
Наманган области	103,4	102,2	101,6	105,9
Самарқанд области	103,5	103,1	103,1	107,7
Сурхондарё области	105,3	103,6	103,6	92,2
Сирдарё области	100,7	99,3	99,6	98,7
Тошкент области	102,6	101,8	102,2	101,3
Фарғона области	101,5	100,5	99,7	104,2
Хоразм области	100,9	98,7	99,3	105,5
Тошкент шаҳри	102,9	102,5	102,6	105,5

Бухоро, Наманган, Самарқанд, Тошкент областидаги, шу жумладан Тошкент шаҳридаги корхоналар пландан ташқари маҳсулот реализация қилиш юзасидан 1978 йилнинг январь—август ойлари ҳисобида социалистик мажбуриятларни бажарди.

«Узбекмрамор» бирлашмаси, Олмалиқ мебель фабрикаси, Қўқон пайпоқ йигириш комбинати, Марғилон «Атлас» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Самарқанд чой қадоқлаш фабрикаси, «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Электротерм» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқалар 1978 йил январь-август ойлари ишлаб чиқариш планини муваффақиятли бажардилар.

Кўмир қазиб чиқариш, прокат, трактор сеялкалари, трактор культиваторлари, пахта подборщиклари, пайпоқлар, ички ва устки трикотаж, чарм пойафзал, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, ўсимлик мойи ишлаб чиқариш плани ошириб бажарилди.

Газ саноати министрлигининг, Нефть химияси саноати министрлигининг корхоналари, Тахиатош нон маҳсулотлари комбинати, Қибрай пиво-алкоголсиз ичимликлар комбинати маҳсулот реализация қилиш юзасидан январь-август ойлари планини бажара олмади.

Газ саноати министрлиги, Қурилиш ва йўл машиналари министрлиги, Рангли металлургия министрлиги, Ўзбекистон ССР Қурилиш материаллари саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги ялпи маҳсулот етиштириш юзасидан август ойи планини бажара олмадилар.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари жойларга бориб, план бажарилмаслик сабабларини, айрим корхоналар ишлаб чиқариш ҳажми ва меҳнат унумдорлигини ўстириш суръатларини пасайтириб юборганлиги сабабларини синчиклаб таҳлил қилишлари лозим. Камчиликларга барҳам бериш, қолоқликни енгиб ўтиш, ҳамма корхоналар тўққиз ойлик планни бажариши учун шошилинч чоралар кўриш лозим. Йилнинг қолган даврида ишлаб чиқариш самарадорлигини янада ошириш аниқ программасини ишлаб чиқиш, меҳнат коллективларини ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида зиммага олинган социалистик мажбуриятлар бажарилишига сафарбар қилиш лозим.

ЛИГНИН — ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА

АНДИЖОН, 6 сентябрь (ЎзТАГ). Бугун бу ерда лигниндан қишлоқ хўжалигида фойдаланишга бағишланган Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси очилди. Уни СССР Фанлар академиясининг умумий ва техникавий химия бўлими, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалиги фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлими чигитни қайта ишлашнинг ана шу чиқитидан ишлаб чиқариш мақсадларида фойдаланиш билан боғлиқ бўлган министрликлар ва идоралар билан биргаликда ўтказмоқдалар. Конференцияда Москва, Ленинград, Киев, Минск, Тошкент, Красноярск, Саратов ва мамлакатнинг бошқа илмий марказларидан келган олимлар ва мутахассислар иштирок этмоқдалар.

КАЛИНИН РАЙОНИ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

КПСС XXV съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошириш учун курашаётган **Тошкент область Калинин районининг меҳнаткашлари** КПСС Марказий Комитетининг шу йил июль Пленуми қарорлари, партия Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумдаги «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида»ги докладидан руҳланиб 5 сентябрда ўнинчи беш йилликнинг учинчи йили — 1978 йилда давлатга маҳсулотлар сотиш халқ хўжалик планларини муваффақиятли бажардилар.

Тошкент шаҳри ва мамлакатимизнинг бошқа саноат марказлари аҳолисига **80 минг 250 тонна юқори сифатли сабзавот маҳсулотлари етказиб берилди.** Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 15 минг тонна кўпдир.

Давлатга 9.681 тонна картошка сотилиб, халқ хўжалик плани 124,1 процент бажарилди. Бу ҳам ўтган йилнинг шу давридагига қиёсланганда 1.320 тонна ортиқдир.

Давлатга 6.850 тонна мева топширилиб, халқ хўжалик плани 167 процент адо этилди.

Ҳозир районнинг барча хўжаликларида шу йилнинг ўзида икки йиллик план миқдорида сабзавот маҳсулотлари тайёрлаш учун мусобақа кучайтирилмоқда. Давлатга дон топшириш планлари анча ортиғи билан бажарилди.

Райондаги «Хасково», «Партия XXI съезди», «Назарбек», «Қорасув», «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозлари, «Москва», Оржоникидзе номли, Калинин номли, «Партия XX съезди» колхозлари маҳсулотлар етиштиришни кўпайтириш, сорти ва сифатини яхшилашда байроқдор бўлдилар.

Район чорвадорлари чорвачиликни ривожлантириш, маҳсулотлар етиштиришни кўпайтиришда ҳам катта ғалабаларга эришдилар. Ўтган саккиз ойда давлатга 3.213 тонна гўшт, 6026 тонна сут етказиб берилиб, халқ хўжалик планлари анча ортиғи билан ўрinланди. Бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш топшириқлари ҳам муваффақиятли адо этилди. Чорва қишлови учун ем-хашак тайёрлашда айниқса яхши кўрсаткичларга эришилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети X пленуми қарорларига жавобан район меҳнаткашлари давлатга 105 минг тонна турли хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш ҳақида оширилган юксак социалистик мажбурият қабул қилдилар. Айни кезда келаси йил мўл ҳосилига тайёргарлик ишлари кучайтирилмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида узоқ йил, самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Сурхондарё область комитети умумий бўлимининг мудири Николай Власович **Поповга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвонини берди.

100 МИЛЛИАРД КИЛОВАТТ-СОАТ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ

Ўзбекистонда энг катта Тошкент иссиқлик электр станцияси 5 сентябрда 100 миллиард киловатт-соат электр энергияси ҳосил қилди. Бунинг учун 14 йил — лойиҳада кўзда тутилганидан анча камроқ вақт керак бўлди. Шу йиллар ичида станциянинг машина-ускуналари тамомила такомиллаштирилди. Бу нарса ГРЭСдаги 12 блокнинг ҳар биттаси қувватини оширишга, уларнинг янада пухтароқ ишлашига имкон берди.

Электростанция коллективи шу йил ёқилғи солиштирма сарфи анча камайишига муваффақ бўлди.

[ЎзТАГ].

ДЎСТОНА АЛОҚАЛАР МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

6 сентябрь куни Тошкентда Афғонистон билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамияти Ўзбекистон бўлимининг республика конференцияси бўлиб ўтди. Конференция дўст Афғонистон Демократик Республикаси билан ўсиб бораётган маданий алоқаларнинг катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб ўтди.

«Ҳақиқати Ўзбекистон» газетасининг редактори Ш. Ниёзов бўлим правлениесининг раиси қилиб сайланди.

(ЎзТАГ).

ЧЎЛҚУВАРЛАР УЧУН

Тўрткўл шаҳрида темир-бетон буюмлари заводи қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. У «Главсредазирсовхозстрой» бош бошқармасига қарашли «Киркқизсовхозводстрой» трестининг бинокорлик ташкилотлари учун асосий саноат базаси бўлиб қолади. Қурувчиларнинг фидокорона меҳнатлари, изланишлари туфайли бу ерда бир қатор объектлар қуриб битказилди. Бош корпус қурилиши якунланиш арафасида. Ушбу объектни тиклаётган 3-қурилиш бошқармаси коллективи барча ишлар ҳажмини муддатидан бир ярим йил олдин тамомлаш мажбуриятини олди. Ана шунда янги завод Қирққиз массивини ўзлаштирувчилар учун келаси йил биринчи ярмининг ўзида маҳсулот ишлаб чиқарадиган бўлади.

Суратларда: 1. Бош корпуснинг умумий кўриниши. 2. В.Аҳмаджонов бошлиқ бригада қозонхонани монтаж қилмоқда.

Н. Ключнев фотолари.

ПЛАНЕТАМИЗДА

Жиноятқорона таҳдид

ВСР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИ ВАКИЛИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВСР Ташқи ишлар министрлигининг вакили берган баёнотда қуйидагилар айтилади: 1978 йил август ойининг бошларидан буён, айниқса Вьетнамда истиқомат қилаётган Хитой миллатига мансуб шахсларга тааллуқли масалалар хусусида Вьетнам ва Хитой ташқи ишлар министрларининг ўринбосарлари иштирокида музокаралар бошлангандан буён ХХР маъмурлари иғвогарлик ҳуружларини, бебошликларини ҳамда Вьетнамнинг территориал бутунлиги, суверенитети ва хавфсизлигига тажовузкорликни кучайтирмоқдалар.

ХХР маъмурлари 10, 15 ва 23 август кунлари Куангнинг, Тханьхоа, Нгетинь, Биньчитхиен вилоятларининг бир қанча ороллари районига Вьетнамнинг территориал сувларига Хитойнинг юзлаб балиқ овлаш кемаларини юбориб, бу билан Вьетнам балиқчиларининг нормал ишлашига халақит бердилар ва Вьетнамнинг хавфсизлигига таҳдид қилдилар. Шу билан бирга Хитойнинг ҳарбий самолётлари Куангнинг ва Каоланг вилоятлари устида Вьетнамнинг осмон чегарасини бузди.

10 августдан 25 августга қадар, дейилади баёнотда, Хитой маъмурлари Вьетнам территориясига кўпгина районларда бостириб кириш учун ҳарбий хизматчилар билан полициячиларни бир неча марта юбордилар. У ерда улар ўт очиб, гранаталар улоқтиришди, вьетнамликларни қўрқитиб, уларнинг нормал турмушини буздилар. Хитойлар ўз территориясида хизмат бурчини бажараётган Вьетнам чегарачиларига қарши иғвогарликлар қилдилар. Бунинг устига Хитой кучлари ВСР территориясининг бир қанча жойида мустаҳкам ўрнашиб олишга уриндилар. Шуниси яна ҳам жиддий эдики, 25 август куни Хитой маъмурлари ўз қўшинлари билан полициясини Вьетнам территориясига юбориб, Каоланг вилоятидаги Вамланг уездининг Баолам жамоасида 17-18-чегара постлари ўртасидаги тепаликни ишғол қилдилар, Хиунги чегара контрол-пропуск пункти районида қонли можаролар чиқардилар.

Ҳозирги вақтда Хитой маъмурлари Хитой миллатига мансуб шахсларни тартибсизликлар чиқариш мақсадида яна Вьетнамга жўнатишга уринмоқдалар. Улар чегара контрол-пропуск пунктлари ёнида ўн минглаб кишиларни тўпладилар, тартибсизликларни уюштириш ва Вьетнамнинг территориал бутунлигини бузиш учун минглаб жиноий унсурларни тайёрладилар. Хитой томонининг бундай хатти-ҳаракатлари ҳар иккала мамлакат ўртасидаги чегара районида жуда кескин вазиятни вужудга келтирди.

ВСР Ташқи ишлар министрлиги Хитой маъмурларининг иғвогарона хатти-ҳаракатлари ва бебошликларини кескин қоралаб, улардан бу ҳуружларни дарҳол тўхтатишни талаб қилади. Хитой маъмурлари ўз жиддий ҳаракатларининг барча оқибатлари учун тўла жавобгар бўлишлари керак, деб таъкидланади баёнотда.

(ТАСС).

КЎМИР КОНИГА НЕГА КЎМИР ТАШИШЯПТИ?

ЎЗАРО ЮК ТАШИШНИ ПЛАНЛАШТИРИШНИНГ ЯРОҚСИЗ ПРАКТИКАСИГА ҚАРШИ

Ўзбекистон кўмир кони — Ангрен шаҳрига кираверишда шлагбаум йўлимизни тўсди. Ўнг томондан кўмир ортган состав келарди. Лекин у стрелкадан ўтиши биланоқ яқингинадаги станциядан қарама қарши томонга яна кўмир ортган состав йўл олди.

— Олдин мен ҳам кўмирхонага нега кўмир келтиришади деб бош қотирдим, — деди стрелкачи С. Ахматхонов. — Бизнинг кўмирни бирор жойга олиб бориб майдалаб сўнг ГРЭСга қайтаришаётган бўлса керак деб ўйлардим. Қарасам кўмирни ГРЭСимизга Қирғизистондан олиб келишаётган экан. Бунинг нима ҳожати бор?

Бир неча йил аввал Ўрта Осиёда сув танқис бўлди. Гидростанциялар ярим қувват билан ишларди. Ана ўшанда Ўзбекистон энергосистемасидаги кўмир билан ишлайдиган энг қудратли Ангрен ГРЭСини тўла қувват билан ишлатишди. Худди шу пайтда ГРЭСни кўмир билан таъминлайдиган разрезда иш юришмай турган эди — дарёни разрез зонасидан четга суришаётган эди. Шу сабабли станцияга бошқа жойдан кўмир келтиришга қарор қилинди. Бу вақтинча эканлигини тушунишарди. Ана шу вақтинча давр ҳам тез орада ўтиб кетди. Бироқ, станцияни қўшимча ёқилғи билан таъминловчи топилганлиги кимгадир ёқиб қолибди.

Лойиҳада кўзда тутилмаган ва Ангрен кўмирига нисбатан калорияси кучли бўлган кўмирдан ГРЭС ускуналари ишдан чиқа бошлади, энергия таннархи ошиб кетди. Маҳаллий органлар ташвишланиб қолишди. Ангрен ва Тошкентдаги идоралар устига «Ортиқча ажратилган кўмирдан воз кечиш» деб ёзиб қўйилган папкалар пайдо бўлиб, унда ёзишмалар тўплана бошлади. 1974 йилдаёқ хатлардан бирида СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлигига «Бизга 400 минг тонна Қирғизистон кўмири ортиқча ажратилган» деб хабар қилинган. Ортиқча кўмир!

Келгуси йили эса 365 минг тоннадан ортиқроқ кўмир ташиб келтиришди. Бу ҳақда республика Халқ контроли комитетига шикоят қилишди. Текширишда шикоят тасдиқланди. СССР Госплани ҳамда Энергетика ва электрлаштириш министрлигига бу ҳақда тақдимнома ёзилди. СССР Госплани раисининг ўринбосари А. Лалаянц имзоси билан «Министрлик билан келишилган фондлар Ангрен ГРЭСига кўмир ташиб келтиришдан воз кечишга имкон беради» деган жавоб келди. Масала ҳал бўлгандек эди. Лекин шундан кейинги икки йил мобайнида, ҳам Ангренга эҳтиёждан ортиқча равишда 420 минг тонна кўмир ташиб келтиришди. Ҳозир станцияда 60 минг тонналик бир ҳафталик запас ўрнига 415 минг тонна кўмир тўпланиб қолди. Ярим йил ичида Қирғизистондан минглаб вагон кўмир келтирилди.

ГРЭС четдан келтириладиган кўмирдан қутилишга ҳаракат қила бошлаганидан буён фонд бўйича унга бир миллион тонна кўмир ажратишди ва ташиб келтиришди. Айнан шу вақтнинг ўзида ГРЭСда ёқиш учун мўлжалланган бир миллион тоннадан кўпроқ шу хилдаги кўмир СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги нарядларига мувофиқ Жамбул, Қизил Ўрда ва Кентауга ташиб кетилди.

«Аркашка! Қаёқдан ва қаёққа?» — «Вологдадан Керчга... Сизчи?» — «Керчдан Вологдага». А. Н. Островскийнинг «Ўрмон» пьесаси қаҳрамонлари шароит тақозоси билан шаҳардан шаҳарга юришарди. Бунинг устига юклари оғир эмас, бири халта кўтариб, иккинчиси юкини рўмолга тугиб жўнарди. Бизнинг давримизда эса оғир составларнинг бир-бирига бундай савол бериши ҳеч кимни кулдирмайди. Бу қатновлар давлатга ғоят қимматга тушяпти.

Темир йўллар туташган жойларда «Қаердан, қаёққа?» деган овозлар бутун Ўрта Осиё йўлларида эшитиляпти. (Фақат Ўрта Осиё йўлларидамикан!) Яна мисоллар келтирамиз.

Ўзбекистоннинг Қувасой ГРЭСи Қирғизистоннинг Қизилқия шахтасидан 15 километр масофада жойлашган. Лекин бу ердан Қувасой эҳтиёжининг ярми ва унга қўшни Фарғона ТЭЦи тўла эҳтиёжи миқдоридаги кўмирни уларнинг ёнгинасидан олиб ўтиб кетишяпти. Шунча кўмирни бу ерга уч юз километр узоқликдаги Сулуктадан келтиришади. Фарғонага қўшни бўлган Андижон шаҳрида гидролиз заводи ва ун комбинати жойлашган. Биринчисида иккинчиси учун керак бўлган хамиртуриш тайёрланади. Бироқ, ун комбинати ана шундай хамиртуришнинг бир қисмини «Союзглавбум» ва Тайёрлаш министрлиги нарядлари билан Благовещенск, Хакасия ва Волгограддан келтиради. Шу вақтнинг ўзида гидролиз заводи бундан кўпроқ маҳсулотини Душанбага жўнатади.

Тожикистон пойтахтига бораверишда йўлда Қарши ва Термиз каби Ўзбекистон шаҳарлари, уларнинг яқинида эса кучли шағал саралаш заводлари бор. Қарши шаҳри яқинидаги шағал саралаш заводи «Главсредазирсовхозстрой»га қараса, иккинчиси «Главводстрой»га қарайди. Аммо, биринчи завод районига 500 километр масофадан шағални Ўзбекистоннинг еттита идораси ташийди, иккинчи завод райони — Керкига эса туркманистонлик қурувчилар минг километр узоқдан (Ашхабоднинг нариги томонидаги Безмейин деган жойдан) шағал келтиришади. Ўз қурилишларига «Ўз шағаллари!» Ўзбекистоннинг маъмурий чегараси доирасида фақат уч хил маҳсулот: норуда материаллар, цемент ва нефть маҳсулотларининг ўзи бўйичагина, йўл бошқармасининг маълумотларига кўра, узоққа ташилаётган юклар 4,5 миллион тоннани ташкил этади.

Адолат юзасидан айтиб ўтайлик: Ўзбекистон ССР Министрлар Совети норуда қурилиш материаллари, керамзит ва аглопорит ишлаб чиқариш ва тақсимлаш 1978 йил планини тасдиқлаш вақтида бир-бирларига бундай материалларни ўзаро етказиб беришни махсус равишда кўзда тутди. Қайси министрлик ёки идора ўз карьери ва заводидан кимга нима бериши ёзиб қўйилди.

Дастлабки уч ой худди шундай бўлди. Бир қанча зоналарда бир-бири томон юк ташиш камайди, қурилиш материалларини етказиб бериш тезлашди. Лекин министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари республика Министрлар Совети ва Госпланига бундай тартибнинг «ноқулайлиги» тўғрисида шикоят билан тез-тез қатнайдиган бўлиб қолдилар. Зарар кўрган ташкилот раҳбарлари қатнаса ҳам бошқа гап эди. Бундайлар ҳам бўлди. Аммо, республика Қурилиш министрлигичи? Бу министрлик Жиззах ва Сирдарё областларидаги ўз қурилишлари учун яқин атрофда жойлашган бошқа идораларга қарашли карьерлардан уч баравар ортиқ материал олишди. Шунга қарамай, министр С. Омеров бу ерга қумни Фарғона водийсидан, 300 километр узоқдаги «ўз» карьеридан ташиб келтиришни сўрамоқда. Бошқа идоралар ҳам шундай бўлишига ҳаракат қилмоқдалар, иш хатлар билангина чекланиб қолаётгани йўқ. Улар ўз карьерларига бириктириб қўйилган барча ташкилотларни ўзаро инерт материаллар алмашиш юзасидан хизмат кўрсатиш учун марказлаштирилган тартибда ажратилган вагонларни ўзбошимчалик билан фақат ўз адресларига юбора бошладилар. Иш яна ўз ҳолига қайта бошлади.

Шундай бўляптики, деб таъкидлаган эди ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида, — кўпгина хўжалик раҳбарлари маҳсулот етказиб берувчи «бегоналар» ишга путур етказишлари мумкин, ўзимизники эса ишончлироқ деб ҳамма нарса билан ўзларини ўзлари таъминлашга ҳаракат қилмоқдалар. Бундай кайфият бизда ҳали кўпгина звеноларда план ва шартнома интизоми тез-тез бузилаётганлиги сабабли вужудга келган. Бироқ, бунга қарши натура хўжалиги ва идоралар билан чекланиш майлларини рағбатлантириш билангина эмас, балки интизомни мустаҳкамлаш билан кураш олиб бормоқ керак.

Ангренда ГРЭСнинг ўз кўмири баҳордан буён тоғ бўлиб тўплана бошлади. Ўша пайтда бу ерга узоқдан кўмир айниқса кўплаб келтирилди. Лекин бу кўмир тоғини яна бир идорачилик поғонаси билан баландроқ кўтаришди. Юқорида айтганимиздек, Ангрен станциясини кам куч билан ишлашга ўтказишди, кўмирни эҳтиёт қилишди. Шу пайтнинг ўзида энергосистеманинг газ билан ишлайдиган Тошкент ва Сирдарё ГРЭСлари бор қувват билан ишлай бошлади. Бу ГРЭСларда газ билан таъминлашда узилиш бўлганлиги учун мазутни кўплаб ёқишди. Фондларни танлаб олиш керак эди, дейишади. Лекин, бунинг асосий сабаби бошқа ерда.

Мазут қўнғир кўмирга нисбатан қимматроқ туради. Энергосистемага қўшимча фойда бермайди. Бироқ, бу системанинг ҳисоботларда кўрсатадиган бошқача бир кўрсаткичи борки, идорада ана шу кўрсаткични эътиборга олишади. У ҳам бўлса ишлаб чиқарилган энергия бирлигига қўйилган шартли ёқилғи сарфидир. Сирдарё ва Тошкент станциялари янги бўлганлиги учун улар энергия бирлигига ёқилғини камроқ сарфламоқда. Ангрен ГРЭСи эса кўмир билан ишлаганлиги учун кўпроқ сарфлайди. Идора кўрсаткичи яхши бўлиши учун Ангрен ГРЭСини камроқ ишлатишиб, бошқаларига зўр беришди. Худди шу мақсадни кўзлаб қишда эмас (қишда маҳаллий гидростанциялар қуввати камайиб кетади, чунки, сув ёзда экинларни суғориш учун сув омборларига тўпланади, газни ташиб келтириш қийинроқ бўлади. Кўмир билан ишлайдиган станциялар бор қуввати билан энергия ишлаб чиқаради), балки апрель-май ойларида мазут ёқишди.

Бунинг ҳаммаси юкларни биридан-бирига ташишга қандай алоқаси бор деб сўрайсиз. Тўғридан тўғри алоқаси бор. Ахир, кўмир энергосистема ёнгинасига жойлашган, Ангренда ГРЭСдан бир километр нарида холос. Кўмир ташиш учун ажратилган идораларнинг вагонлари эса бекор туради. Мазутни эса минглаб километр узоқдан — Омск ва Ангарскдан ташиб келтирилади. Бунинг учун Темир йўл министрлигининг неча минглаб вагонлари банд қилинади. Аммо бу бошқа бир идоранинг — транспортчиларнинг ташвиши.

Ангрен хусусида узоқ давом этган ёзишмаларга мурожаат қилганимда энергетика идорасининг ана шундай икки ёқлама найрангини пайқаб қолган эдим. Сўнгги уч йил давомида шундай бўлди. СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги раҳбарлари Ўзбекистонга ташиб келтириладиган Ўрта Осиё кўмирини камайтириш тўғрисидаги таклифни қабул қилади. Лекин айни бир вақтда ана шу министрлик ёқилғи-транспорт бошқармасининг бошлиғи М. Меломед Тошкентга эҳтиёжидан ортиқча равишда кўмир ажратилганлиги ҳақида хабар юборади ва республика Энергетика ва электрлаштириш министрлигидаги ўз бўлинмасидан бу ҳақда хабар олганлигини дарҳол тасдиқлашни талаб қилади. Республика Энергетика ва электрлаштириш министрлигида ҳам худди шундай бўляпти. Министр А. Ҳамидов Ангрен ГРЭСи учун ортиқча кўмир фонди ажратилганлиги ҳақида навбатдаги шикоятларини бошлайди, унинг ёқилғи-транспорт бўлими эса шу билан бир вақтда ташиб келтириладиган ортиқча кўмир учун юборилган хабарнома ва разнарядкага розилик хати юборади. Таъминотчиларнинг ўз режалари бор: ГРЭСни маҳаллий Ангрен кўмирига қаратиб қўйиб оғзимиз куйиб қолмасин дейишади. Шу тариқа иш яна эскича давом этаверади.

Бу ерда яна бир масала бор. Ўзбекистон, Қирғизистон ва Тожикистоннинг ҳар бири бир вақтлар кўмир қазиб чиқариш бўйича ўз идорасига эга эди. Ана шу республикалар Министрлар Советлари тармоқ структурасини такомиллаштириш мақсадида ягона бирлашма —«Средазуголь» тузишни таклиф қилишди. Тармоқ кўрсаткичлари чиндан ҳам яхшиланди. Бир нарсадан бошқа ҳаммаси ўз жойига тушди. «Средазуголь» битта ташкилот. Кўмирни тарқатадиган ташкилотлар эса учта. Улар коммунал эҳтиёжлар ва аҳоли учун ёқилғи масаласи билангина эмас, шу билан бирга кам деганда Ўзбекистон ва Қирғизистонда саноат маҳсулотларини улгуржи тарзда етказиб бериш билан ҳам шуғулланадилар. «Средазуголь» билан кўмирни тарқатувчи бу ташкилотлар ўртасида алоқа деярли йўқ. Кўмирни жўнатиш маршрутларини ҳал қилишда бирлашма иштирок этмайди. Агар иштирок этса-чи?

— Биз ўз кўмир ҳавзамизга бошқа жойдан кўмир ташиб келтиришга йўл қўярмидик?— бирлашманинг бош директори А. Лелеко саволга савол билан жавоб беради. — Бизнинг таъзиримизни бериб қўйишарди.

Келинг, ҳозирги кундаги аҳволга қайтайлик. Ўзбекистонга Қирғизистондан, масалан 728 минг тонна кўмир келтириш тўғрисида наряд ёзилган. Лекин кўмир тарқатувчи қўшнилар яхши қўшничилик юзасидан бир миллион 700 минг тонна кўмир олишни таклиф қилишяпти. Миннатдор қўшни эса шарқлиларга хос эҳтиром билан ортиқча кўмирдан воз кечишяпти. Бироқ, кўмир тарқатиш тўғрисидаги таклиф эҳтиром акти эмас. Кўмирни тарқатувчилар фонд материалларини тўла олмаганлик учун жарима солиш билангина кифояланмасликлари мумкин, улар фондларни ажратишда ҳам роль ўйнайдилар. Кўмир тарқатувчи ташкилотлар СССР «Главснаби»нинг «Союзглавуголь» бошқармаси таркибига киради, уларнинг таклифлари тўғридан-тўғри план органларига чиқади. У ердан эса қуйига директивалар келади. Бу директивалар Ўрта Осиё темир йўли раҳбарлари олган қуйидаги телеграммага ўхшайди: «1978 йил учун тасдиқланган ёқилғи тақсимлаш планига мувофиқ Қирғизистон кўмирини Ангрен ГРЭСига ташишга рухсат этинг. ТЙМ. Конарев». Шу тариқа яна халқа туташаверади. Давлат учун қимматга тушаётган ана шу ва бошқа бир хил юк ортган поездларнинг бир-бири томон қатнашининг олдини олиш ҳамда натура хўжалиги ва идораларнинг ўз қобиғида чегараланиб қолиши каби зарарли майлларни тугатиш пайти келди. Бу ерда йўлни тўсиб қўювчи қизил чироқ керак. Чунки, КПСС XXV съездида таъкидланганидек, ҳар бир сўмни, ҳар бир меҳнат соатини, маҳсулотнинг ҳар бир тоннасини аниқ ҳисобга олиш ва самарали фойдаланиш, хўжасизлик ва бепарволикни таг томири билан тугатиш — бу бизнинг юксак партиявий бурчимиздир.

Г. ДИМОВ,
«Известия»нинг ўз мухбири.
Ангрен — Тошкент.

[«ИЗВЕСТИЯ» газетасидан].

СОВЕТ ПАВИЛЬОНЛАРИНИ БОРИБ КЎРИШДИ

СОФИЯ, 5 сентябр. (ТАСС). Болгариянинг Пловдив шаҳрида 34-халқаро ярмарка очилди. Унда ўнлаб мамлакатлар қатнашмоқда. Ярмаркада СССР куни ўтказилди. БКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков, бошқа партия ва давлат арбоблари совет павильонларини бориб кўрдилар.

Т. Живков кўргазма билан танишиб бўлганидан кейин бу кўргазма БХР билан СССР ўртасида дўстлик ва ҳар томонлама яқинлашув мавзуи руҳи билан суғорилганини айтди. Шундай бўлиши ҳам мутлақо табиий, деб таъкидлади Т. Живков. Совет Иттифоқи Болгария билан савдо-сотиқ қилаётган энг катта мамлакатдир. Совет кўргазмаси Советлар мамлакати экономикаси ҳар томонлама ривожланаётганлигининг, унинг коммунизм қурилишидаги буюк ютуқларининг салобатли ва тўлқинлантирувчи манзарасини гавдалантирган.

ЛЕЙПЦИГ, 5 сентябрь. (ТАСС). ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат кенгашининг Раиси Э. Хонеккер ҳамда республиканинг бошқа партия ва давлат арбоблари халқаро кузги ярмаркадаги совет павильони кўргазмасини кўздан кечирдилар.

Э. Хонеккер совет кўргазмасига юқори баҳо берди. Бу ерга қўйилган экспонатлар, деди у, СССР халқ хўжалигининг кучайиб бораётган қудратидан, Советлар мамлакати меҳнаткашларининг КПСС XXV съезди қарорларини амалга оширишдаги, коммунизм моддий-техника базасини барпо этишдаги ижодий ютуқларидан яққол далолат беради. Маҳсулотларнинг кўргазмага қўйилган намуналари социалистик иқтисодий интеграциянинг афзалликларини, ГДР ва СССР мутахассислари муваффақиятли ҳамкорлик қилаётганини исботлайди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **ВАРШАВА.** Бу ерда оммавий ахборот воситаларини ўрганувчи халқаро жамиятнинг конгресси очилди. 37 мамлакатдаги 400 га яқин журналист ва олимлар бу конгрессга келишди. Конгресс қатнашчилари оммавий ахборот воситаларининг миллий маданиятга таъсирига доир проблемаларни, шунингдек матбуот соҳасида халқаро ҳамкорлик масалаларини муҳокама қиладилар. Москва Давлат университети журналистика факультетининг декани профессор Я. Н. Засурский совет делегациясига бошчилик қилмоқда.

● **АФИНА.** Бу ерда Греция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг пленуми бўлди. Пленумда мамлакатда муниципал сайловга тайёргарлик масаласи кўриб чиқилди. Пленум тўғрисида эълон қилинган ахборотда Компартия сайловда демократик кучларнинг ҳамкорлигига катта аҳамият беради, дейилади.

● **ҚОҲИРА.** Исроилда иш ҳақининг оширилишини талаб этаётган ўқитувчиларнинг забастовкаси бошланди. Забастовка қатнашчилари бош министр Бегиннинг забастовкани тўхтатиб, ишга чиқиш тўғрисидаги даъватини бажаришдан воз кечдилар. Министрлар кабинети ҳам ўқитувчиларнинг талабларини ўз мажлисида кўриб чиқишдан бош тортди.

● **АДДИС-АБЕБА.** Эфиопияда катта ёшдаги аҳоли ўртасида саводсизликни тугатиш умуммиллий кампанияси муваффақиятли давом этмоқда. Мамлакатнинг шаҳарлари ва қишлоқ жойларида кўп курслар очилди. Ўқитувчилар, студентлар, юқори синф ўқувчилари ихтиёрий равишда бу курсларда машғулот ўтказмоқдалар.

Гондар вилоятининг бир ўзидагина бу йил меҳнаткашлардан 13 минг кишига саводсизликни тугатиш курсларини битириб чиққанлиги ҳақида гувоҳнома берилди. (ТАСС).

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИГА ҚАРШИ ИҒВОГАРЛИК

ХУА ГО-ФЭННИНГ ВИЗИТЛАРИ ТЎҒРИСИДА АЛБАНИЯ ГАЗЕТАСИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

Албания телеграф агентлиги хабар қилади: «Зери и популлит» газетаси «Хитойнинг милитаристик сиёсати ва Хуа Го-фэннинг Болқонга визити» сарлавҳали редакцион мақола эълон қилди. Мақолада жумладан бундай дейилади: Хуа Го-фэннинг Руминия ва Югославия сафари куни кеча тугалланди. Расмий равишда бу визит бирон-бир алоҳида мақсадни кўзламайдиган ҳамда Руминия ва Югославия раҳбарларининг бултур Хитойга қилган расмий визитларига бир жавоб тариқасидаги сафар деб эълон қилинган эди. Аммо Хуа Го-фэннинг Бухарест ва Белграддаги халойиқ олдида сўзлаган гапларининг характери ҳамда Хитой матбуотининг кейинги вақтларда Хитой ташқи сиёсатидаги баъзи жиҳатларни зўр бериб уқтираётганлиги бу дабдабали сафар ҳаддан ташқари хатарли мақсадларни кўзлаганлигини кўрсатиб турибди.

Хуа Го-фэн Болқонга шу райондаги ўз учрашувларида айтганидек «самимий дўстлик руҳи»ни бахш этиш учун келгани йўқ. Балки баъзи кимсалар унга таклиф этаётган «дўстликдан» Болқон ва Европадаги бошқа халқларнинг зарарига фойдаланиш учун бу ерга келди.

Хитой раҳбарларининг Болқон учрашувлари Хитой ўзининг АҚШ империализми билан, йирик халқаро буржуазия билан, ер куррасидаги фашист тўдалар ва энг реакцион гуруҳлар билан яқинлашиш ва ҳамкорлик қилиш байроғини рўй-рост кўтарган бир даврда бўлиб ўтди. Хитой раҳбарлари НАТОни ва Европадаги «Умумий бозор»ни, кўп миллатли компанияларни ва Европада капиталистик зулм ва АҚШ гегемониясини сақлаб қолиш мақсадида «бирлашган» Европани қўллаб-қувватлаб турган бир пайтда ана шу учрашувлар бўлиб ўтди. Хитой раҳбарлари Африка, Осиё ва Лотин Америкасидаги ҳарбий фашистлар хунталарини қўллаб-қувватлаб турган, улар халқларни эзиб, эксплуатация қилаётган барча кучларни қўллаб-қувватлаб турган бир пайтда шу учрашувлар бўлиб ўтди.

Хитой раҳбарлари, деб таъкидланди сўнгра мақолада, Албанияга бутун ёрдамни тўхтатиб, ҳамма кредитларни бекор қилганидан кейин Бухарест ва Белградга олий даражадаги делегацияни юбордилар. Хитой раҳбарлари бундай қилишининг сабаби фақат шуки, Албания Хитойнинг марксизмга зид бўлган, контрреволюцион ва империалистларга мос келадиган йўлини қабул қила олмай, бу йўлга қарши чиқмоқда. Шундай қилиб Болқонга қилинган бу визитни Албанияга ҳамда унинг Югославия ва Руминия халқлари билан дўстлигига қилинган иғвогарлик ҳаракати деб билмоқ керак.

Хитой раҳбарлари ўзларининг экспансиячилик ва гегемончилик мақсадларидан келиб чиқиб, икки қўшни қардош мамлакат — Кампучия билан Вьетнам ўртасида қонли можарони аланга олдирган бир пайтда Хуа Го-фэн Болқонда пайдо бўлди.

Ҳозирги Хитой раҳбарлари аниқ таърифланган ва тинимсиз амалга оширилаётган сиёсатни ўтказмоқдалар. Бу империалистларга хос ўта буюк давлат сиёсатидир, уруш оловини ёқиш ва жаҳон ҳукмронлиги позицияларига чиқиб олиш сиёсатидир.

Дунёда ҳукмрон бўлиб олиш учун курашаётган АҚШ империализми ва унга иттифоқдош бўлган бошқа империалистлар билан сиёсий иттифоқ тузишга эришиш Хитой бош сиёсати ва стратегиясининг биринчи мақсадидир. Ана шундай йўл ёрдамида Хитой имкони бўлган барча воситалардан фойдаланиб шу дамгача бўлмаган ўзининг таъсир доираларини вужудга келтиришга уринмоқда. Айни шу боисдан ҳам у капиталистик мамлакатларга ёқадиган қадам қўйди, АҚШ ва бошқа мамлакатларнинг империалистлари билан бирлик йўлига ўтди.

Ҳозир Хитой раҳбарлари сиёсатининг экспансиячилик характери Африкада яққол намоён бўлиб турибди. Бу ерда у жон-жаҳди билан активлик кўрсатмоқда. Бу қитъада у ўзининг янги мустамлакачилик позицияларини сақлаб қолишга интилаётган АҚШ империализми ва бошқа капиталистик давлатларни қўллаб-қувватламоқда. У Африка халқларини ҳимоя қилиш баҳонаси билан таъсир зонаси ва Хитой учун бозор вужудга келтиришга уринмоқда. Хитой Африкадаги баъзи давлатларга «ёрдам бера бошлади». Аммо империалистларнинг «ёрдами» каби бу «ёрдам» ҳам шу мамлакатларнинг иқтисодий, сиёсий ва маданий тараққиёти манфаатларини кўзлаб эмас, балки уларнинг миллий бойликларини талаш ва уларни Хитой гегемониясига сиёсий жиҳатдан бўйсундириш мақсадида берилмоқда.

Болқонга суқилиб кириб олиш Хитой ташқи сиёсатининг бошқа бир мақсадидир. Хитой Болқонни порох омборига ёки Европадаги сиёсий, иқтисодий ва мафкуравий плацдармга айлантириш режаларини кўпдан тузиб келар эди ва ҳозир ҳам шундай режаларни тузмоқда. Хитойнинг Европа сари қўйган қадамлари ҳамда шу йўлда олға силжиш мақсадида Болқонда сиёсий ва мафкуравий плацдармни вужудга келтираётганлиги Хитойнинг уруш чиқариш стратегиясидаги элементлардан биридир, деб ёзади газета. Кўп йиллар давомида хитойлар Европада уруш муқаррар, деб даъво қилиб, овозлари бўғилгунча ваъз айтиб келдилар. Шу сабабли улар НАТОни шу ташкилот аъзоларининг ҳарбий бюджетларини имкони борича кўпайтиришга, АҚШни эса Европага кўпроқ солдат ва нейтрон бомба юборишга, бу ерни Шимолий Қутбдан Ўрта денгизгача ядро жойланган майдонларга айлантиришга чақирмоқдалар.

Европа мамлакатларининг халқлари ядро портлашлари оловида ёниб ҳалок бўла берсин, шу мамлакатларнинг халқлари нейтрон нуридан қирилаберсин. Шу орада Хитой ўзининг «модернизация» программасини ниҳоясига етказиб олсин, ўта буюк давлатга айланаберсин ва биронта ўқ отмай жаҳон узра ўз ҳукмронлигини ўрнатиб олсин, деб ўйлашмоқда улар.

Ана шу вазиятларнинг ҳаммасини ҳисобга олганда, Хуа Го-фэннинг Болқонга келиши шу зонадаги ҳозирги вазиятни бузиш, Болқон халқлари ўртасида адоват чиқариш ва учинчи жаҳон урушига тайёргарлик кўриш мақсадини кўзлаганлиги мутлақо равшан бўлади.

Болқон ва Европа халқлари империалистик урушни қай мақсадда бўлмасин келтириб чиқариш сиёсати билан муросасозлик қилиш озодлик ва миллий мустақиллик учун, ялпи хавфсизлик ва тинчлик учун фалокатли оқибатлар келтириб чиқариши мумкинлигини ўз тарихи сабоқларидан яхши биладилар. Хуа Го-фэн Болқонда ва Европада уруш қозони остига олов ёқиш учун Пекиндан олиб келган тутатқини ҳеч ким тинчлик рамзи деб қабул этишга халқларни мажбур қила олмайди.

Болқон ва Европа халқлари Европада ва бутун дунёда урушга йўл қўймаслик мумкинлигини яхши тушунадилар. Шу сабабли ҳозир Хитойнинг ўйинига қўшилиб, шу ўйинни давом эттираётган кимсалар ўз халқининг олий манфаатларига қарши ҳаракат қилибгина қолмай, айни вақтда бошқа халқлар учун янги хавф туғдирмоқдалар, урушни хоҳловчилар ва уни келтириб чиқарувчилар билан блок тузмоқдалар.

Хуа Го-фэн Руминия ва Югославияга қилган визити вақтида «учинчи дунё» ва Хитойнинг «учинчи дунё» назарияси тўғрисида гапирмаган бўлса ҳам, аммо «қўшилмаган мамлакатлар» хусусида узундан-узоқ сафсата сотди. Югославияни қўшилмаслик ҳаракатига асос солган мамлакатларнинг бири деб атаб, унга ўқиган ҳамду санолари Хитой раҳбарларининг шу ҳаракатга раҳбарлик қилишни мерос қилиб олиш йўлидаги уринишларини яшира олмайди. Ўзини «учинчи дунё» ҳомийси деб тасвирлаётган Хуа Го-фэн «қўшилмаслик ҳаракати» хусусидаги мақтов гапларни айтиб, ўз наздидаги «учинчи дунё» билан «қўшилмаган мамлакатлар дунёси» айни бир нарсанинг ўзи деб кўрсатишга, шу дунёнинг стратегияси Хитой сиёсатига мос келиши лозим, унинг маркази Хитойда, Пекинда бўлиши керак, деган гапни уқтиришга уринмоқда.

«Зери и популлит» газетасининг мақоласида Албания пропагандаси учун одат бўлган Советларга қарши туҳмат гаплар айтилган.

(ТАСС).

НЕЙТРОН ҚУРОЛ ТАҚИҚЛАНСИН!

Планетамизнинг кўп мамлакатларидаги тинчликсевар жамоатчилик АҚШда нейтрон қурол ишлаб чиқариш ва ана шу ваҳшиёна қуролни бошқа давлатларнинг территорияларида жойлаштиришдан иборат жиноий режаларни қатъий қораламоқда.

БОНН. Ғарбий Германия демократик олимлар иттифоқи правлениесининг аъзоси Петер Брокмайер «Нейтрон бомбага йўл йўқ!» деб номланган тўпламда босилган мақоласида (бу тўплам ГФРдаги тинчлик учун курашувчи немис иттифоқи томонидан чиқарилган) қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Америка ҳукуматининг тинчликсевар жамоатчилик талаблари билан ҳисоблашишни истамаётганлиги халқаро кескинликни юмшатиш жараёнига тўсқинлик қилади. Олим айтдики, ялпи қирғин қуролининг янги мудҳиш воситаси Ғарбий Европага, хусусан ГФР аҳолисига катта хавф туғдиради. АҚШ ва НАТОнинг режалари нейтрон қурол ишлаб чиқаришни ва бу қуролни аввало Ғарбий Германия территориясида жойлаштиришни кўзда тутади. Биз, деб уқтириб ўтди у, ҳарбий саноат комплексининг мўлжаллари оддий кишиларнинг манфаатлари устидан тантана қилишига йўл қўймаймиз. Оддий кишилар эса тинч шароитда яшаб, меҳнат қилишни истайдилар.

ВЕНА. Венадаги халқаро тинчлик институтининг президенти, профессор Георг Фукс ТАСС мухбирига қуйидагиларни айтди: мен врачман, бутун масъулиятни сезганим ҳолда, нейтрон қурол инсоният учун жуда катта хавф туғдиради дейман. Бу қурол одамларни қириб ташлабгина қолмай, келгусидаги авлодларни ўлимга маҳкум этадиган касалликларга ҳам дучор қилади.

Яхши ниятли барча кишилар нейтрон қуроли хавфига қарши курашда ўз куч-ғайратларини бирлаштиришлари керак.

(ТАСС).

ЛЕВ НИКОЛАЕВИЧ ТОЛСТОЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 150 ЙИЛЛИГИГА

ЖАҲОН АДАБИЁТИНИНГ ФАХРИ

Л. Н. ТОЛСТОЙ КРЕПОСТНОЙ ҲУҚУҚ ЗАМОНИДАЁҚ УЛУҒ САНЪАТКОР БЎЛИБ МАЙДОНГА ЧИҚДИ. У ЎЗИНИНГ ЯРИМ АСРДАН КЎПРОҚ ДАВОМ ҚИЛГАН АДАБИЙ ФАОЛИЯТИ ДАВОМИДА БЕРГАН БИР ҚАНЧА ГЕНИАЛ АСАРЛАРИДА 1861 ЙИЛДАН КЕЙИН ҲАМ ЯРИМ КРЕПОСТНИКЛИКДА ҚОЛГАН АСОСАН ЭСКИ РОССИЯНИ, РЕВОЛЮЦИЯДАН БУРУНГИ РОССИЯНИ, ҚИШЛОҚ РОССИЯСИНИ, ПОМЕШЧИКЛАР ВА ДЕҲҚОНЛАР РОССИЯСИНИ ТАСВИРЛАДИ. Л. ТОЛСТОЙ РОССИЯНИНГ ТАРИХИЙ ҲАЁТИДАГИ ШУ ПАЛЛАНИ ТАСВИРЛАР ЭКАН, ЎЗ АСАРЛАРИДА ШУ ҚАДАР КАТТА МАСАЛАЛАРНИ МАЙДОНГА ҚЎЯ ОЛДИКИ, БАДИИЙ КУЧИ ЖИҲАТИДАН ШУ ДАРАЖАДА БАЛАНДГА КЎТАРИЛДИКИ, УНИНГ АСАРЛАРИ ЖАҲОН БАДИИЙ АДАБИЁТИДА БИРИНЧИ ЎРИНЛАРДАН БИРИНИ ЭГАЛЛАДИ. КРЕПОСТНИКЛАР ТОМОНИДАН ЭЗИЛГАН МАМЛАКАТЛАРНИНГ БИРИДА РЕВОЛЮЦИЯНИ ТАЙЁРЛАШ ДАВРИ, ТОЛСТОЙНИНГ ДОҲИЁНА ЁРИТИБ КЎРСАТИШИ ТУФАЙЛИ, БУТУН ИНСОНИЯТНИНГ БАДИИЙ ТАРАҚҚИЁТИДА ОЛҒА ТОМОН ҚЎЙИЛГАН БИР ҚАДАМ БЎЛИБ МАЙДОНГА ЧИҚДИ.

В. Ульянов (Ленин)

(«Л. Н. Толстой» мақоласидан).

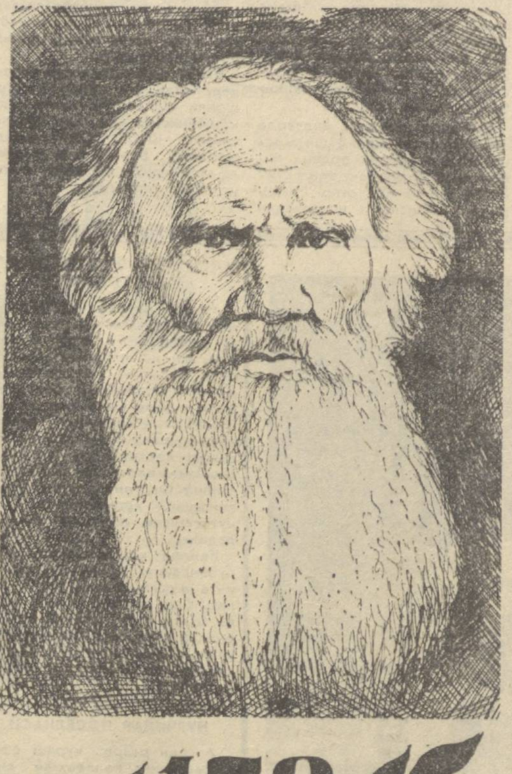

150

БУЮК МАКТАБ

ТОЛСТОЙ XIX асрда энг узоқ яшаган ва энг кўп ёзган рус ёзувчисидир. У декабристлар қўзғолонидан уч йил кейин туғилди ва Улуғ Октябрь социалистик революциясидан етти йил аввал вафот этди. Олтмиш йил давомида ижод қилди.

Толстой яшаган давр Россия тарихининг энг мураккаб ва энг шиддатли даври саналади. Бўлғуси ёзувчининг болалик ва йигитлик фаслларида Наполеон босқини ва рус халқининг қаҳрамонлиги ҳақидаги хотиралар, нақллар тилдан-тилга кўчиб юрар, деҳқон кулбасида ва пойтахт меҳмонхоналарида, суҳбатларда бу мавзу четлаб ўтилмас эди.

Табиийки, Толстой ҳам Ватан урушининг қаҳрамонлари билан тез-тез учрашиб туради, уруш ҳақиқатини уларнинг ўз оғзидан тинглайди. Бинобарин, Толстойнинг ўз отаси ҳам тўпчи офицер сифатида Наполеонга қарши жангларда қатнашган. Эҳтимол, кейинчалик ёзувчи «Уруш ва тинчлик» эпопеясида тўпчи капитан Тушин образининг баъзи қирраларини ўз отасидан чизгандир.

1812 йил жангу жадаллари, Наполеоннинг аввалги дабдабали юришию кейинги шармандали чекиниши, рус қуролининг шуҳратини кўкларга кўтарган халқ жасорати воқеаларидан сўнг Россия жамоатчилигини ўта ҳаяжонлантирган иккинчи воқеа, шубҳасиз, декабристлар қўзғолонидир.

Толстой бу инқилобий кўтарилиш даври акс-садоларини болалигидаёқ ўткир зеҳни ва идроки билан тинглаб қайноқ юрагининг туб-тубидан ўтказа билди. Худди Ватан уруши каби бу тарихий воқеа ҳам бутун рус реалистик адабиётидаги каби Толстой ижодида бош мавзулардан бири бўлиб қолди. Гарчанд, ёзувчи қўзғолон ҳақида махсус асар ёзмаган бўлса ҳам, лекин унинг жуда кўп асарларида, чунончи, «Тирилиш» романида декабристларнинг исёнкор руҳи рўйи-рост ва ёркин ифодаланган. Ҳатто чор самодержавиесига қарши курашган инқилобчиларнинг образлари ҳам яратилган.

Бу келтирган мисолларимиз ва қуйида келтириладиган жуда кўп бошқа мисоллар Толстой ўз замонасининг моҳир воқеанависи бўлганини ва шундай бўлгани учун ҳам ҳаққоний бадиий ижоднинг юксак чўққиларини забт эта билганини исбот қилади.

Ёзувчи ўз даврининг воқеанависи бўлиши шарт. Айниқса улкан истеъдод эгаси бўлган, тинимсиз буюк меҳнат қила билишга қодир ёзувчи учун ўз даври воқеаларини, ўзи кўрган ҳаёт муаммоларини, ўз замондошларининг хилма-хил мураккаб ва ҳатто зиддиятли сиймоларини ҳаққоний кўрсата билиш ҳам фарз, ҳам қарздир.

Толстой биографияси, ижодий йўли, унинг бутун ёзувчилик ва жамоатчилик фаолияти ўта замонавий етук инсон бўлиши билан бир қаторда ўта замонавий баркамол адиб бўлганини ҳам тасдиқлайди.

Толстой армияда хизмат қилиб Кавказда, Қримда, шу жумладан Севастополда жуда кўп одамлар билан учрашди. Беҳисоб воеқеаларга аралашди, шахсан ўзи қўлига қурол кўтариб Россияни мудофаа этишда қаҳрамонлик кўрсатди. Унинг айни йигитлик чоғларида кўрган-кечирганлари ҳаммаси аввал «Болалик», «Казаклар», «Севастополь ҳикоялари» каби ўнлаб асарларида, кейинчалик ҳаётининг шомида ёзган «Ҳожимурод» қиссасида юксак маҳорат билан ҳаққоний тасвирланган.

Толстой адолатсиз урушлар, қирғинлар, низолар, қон тўкишларнинг ашаддий душмани бўлган. У тинчлик, эрк, тотувлик, қардошлик; меҳру муҳаббат ғоялари байроғини умри давомида баланд кўтариб ўтган арбобдир. Бу ғоялар абадий ғоялардир. Бизнинг асримизда, бизнинг давримизда, бизнинг жамиятимизда ҳам бизнинг авлодларимиз учун бу ғоялар ҳамиша ҳаётбахшдир...

Толстой ёзувчи сифатида камолга етган Петербургда Некрасов, Тургенев каби буюк замондошлари билан ҳамкорликда «Современник» журнали даргоҳида ижод қилиб юрган кезларида яна бир улкан тарихий воқеа содир бўлди. 1861 йилда Россияда подшоҳ амри билан крепостнойлик ҳуқуқи бекор қилинди. Рус зиёлилари, ҳатто ёзувчилар орасида бу воқеани табриклаган, унга мадҳу сано ўқиган кишилар ҳам бўлди. Лекин халқ ёзувчиси, халқ манфаатлари учун ҳақиқий курашчи Толстой ҳокими мутлақ тузумнинг макри, найрангини дарҳол тушуниб етди ва замондошлари Некрасов, Чернишевский, Добролюбов, Писаревлар сафида туриб, подшоҳнинг макрли найрангбозлигини қаттиқ қоралади. Токи самодержавие бор экан, мудҳиш эксплуатация барқарор экан, помешчиклар ва капиталистлар зулми давом этар экан рус деҳқони, рус халқи ва Россияда яшовчи бошқа миллат меҳнаткашлари зулм ва истибдод сиртмоқларидан қутула олмайдилар. Бу ғоя, бу ҳаққоний фикр буюк ёзувчининг бутун ижодида ёрқин кўриниб туради. У халқ фожеасини тасвирлар экан, аччиқ ҳақиқатни мардона айта билди. Унинг барча роман, қисса ва ҳикояларида зулм ва бидъатга қарши халқ норозилиги рўй-рост тасвирланган. «Уруш ва тинчлик», «Анна Каренина», «Тирилиш», «Казаклар», «Маърифат мевалари» ва бошқа ўнлаб асарларини варақлар экансиз, Толстойнинг ёзувчилик жасоратига тан берасиз. Ақалли «Поликушка» ҳикоясини яна бир карра ўқиб чиқинг. Мулкдор рус бойвуччанинг — Россияда мудҳиш крепостной ҳуқуқ вакилининг бир бечора деҳқон бошига ёғдирган маломатини, унинг инсоний қадр-қимматини ваҳшийларча таҳқирлаганини ёзувчи шу қадар изтироб оловида ёниб тасвирлайдики, ҳикояни ўқиганда қалбингиз титрайди, адолатсизликка қарши нафратингиз тошади.

Ҳа, халқ тақдири, азоби, кураши, орзу-умидларининг куйчиси Толстой ўз давридаги рус ҳаётининг ҳаққоний куйчиси сифатида донг таратди. Фақат Россияда эмас, балки чет элларда — Франция, Англия, Бельгия, Италия, Швейцария каби мамлакатларда ҳам унинг овозига қулоқ солишга мажбур бўлдилар.

Олтмишинчи-етмишинчи йилларда Толстой Европа мамлакатларига икки марта сафар қилди. У Европа халқларининг ҳаёти билан танишди. Айниқса халқ маорифи ишларини кўздан кечирди. У Франция ёки Швейцарияда мактаблар иши билан танишар экан, ўз Ватани Ясная Полянада деҳқон болалари учун очган мактабида ўзгалар тажрибасидан фойдаланмоқчи бўлган. Бироқ ёзувчи Европадан ҳафсаласи пир бўлиб қайтди. У ерда маориф соҳасидаги расмиятчилик мактаб эшикларининг меҳнаткаш болалар учун берклиги ва ҳоказо жиддий ижтимоий нуқсонлар буюк маърифатпарварнинг кўзини очди ва у Россияга қайтиб келгач, халқ маорифини ривожлантиришга яна қаттиқроқ бел боғлади.

Халқни озод қилиш, зулмни битириш, меҳнаткашларга маърифат бериш соҳасида бизнинг ажойиб ўтмишдошларимиз, шу жумладан, Толстой бошлаган ва адолатсиз тузумлар шароитида амалга ошириш амри маҳол бўлган иш Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси туфайли тўла рўёбга чиқди.

Биз жами зафарларимиз билан бир қаторда совет адабиётимизни ҳам ҳақли равишда Улуғ Октябрь меваси деб атаймиз. Чиндан ҳам социалистик инқилоб туфайли янги дунё, янги ҳаёт, янги маданият вужудга келди. Биз буюк янги адабиётимиз — социалистик реализм адабиёти тонгида Толстойнинг салобатли, нурли сиймосини кўрамиз. Толстой улуғ доҳиймиз Лениннинг қалбига умрбод ўрнашган, унинг чексиз муҳаббати ва эҳтиромига сазовор бўлган ёзувчидир. Пролетар адабиётининг бўрон қуши, кўп миллатли совет адабиётининг асосчиси М. Горькийнинг буюк замондоши, устози, илҳомкори, ифтихори Лев Николаевич Толстойдир.

Ахир, Толстойни «рус революциясининг кўзгуси» деб атаган Ленин Толстой асарларини ўқиш учун Россия халқи саводхон бўладиган кунлар келишини орзу қилган ва халқни саводхон қилишни революциянинг энг муҳим вазифаларидан бири деб билган.

Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ Ленин Толстой асарларини планли равишда кенг нашр қилишни Луначарскийга махсус топширган ва ғоят муҳим бу вазифанинг бажарилишини шахсан ўзи назорат қилиб турган.

Коммунистик партия ва Совет давлати буюк доҳиймиз В. И. Ленин қўйган тарихий вазифа — халқ саводини чиқариш, миллион-миллион меҳнаткашларга маърифат бериш вазифасини социализм қурилиши жараёнида тўла амалга оширди.

Лев Николаевич Толстой ўз кундаликларининг бирида, менинг асарларимни меҳнаткаш халқим уқий оладиган замон келишини орзу қиламан, деб ёзган эди. Мана, ўша замонлар келди. Толстой асарлари йил сайин қайта-қайта нашр этилмоқда. Унинг тўқсон жилдлик асарлар мажмуаси рус тилида ва бошқа ўнлаб халқларнинг тилларида нашр этилган ва нашр этилаётган мажмуаларга асос бўлди.

Халқ ҳаётини, курашини, умид-орзуларини тараннум этган буюк ёзувчи ижоди чинакам халқ мулкига, унинг маънавий хазинасига янги яратувчи инсонни тарбиялашда ғоявий қуролга, тарбия дастурига айланди.

Толстой ижодиётининг биз ёзувчилар учун яна бир буюк сабоғи — унинг маҳоратидир.

Мен «Уруш ва тинчлик»ни қайта-қайта ўқийман. Агар мен бу ўлмас эпопеяни ҳар йили бир марта албатта ўқиб чиқаман десам, муболаға қилган бўлмайман. Бу эпопеяда Россияда ва Европада ўн беш йил давомида содир бўлган мураккаб воқеалар бутун тафсилоти билан муфассал ҳикоя қилинган. Уни ўқиган кишининг кўз олдидан рус қишлоғи манзараларидан тортиб Петербург қасрларидаги фисқу фужурга қадар, Наполеон ва Александр гвардияларидаги ялтироқ дабдабалардан Смоленск ўрмонларидаги партизанларнинг жасоратли жангларига қадар, Андрей Болконскийнинг маънавий етук ҳаётидан Пьер Безуховнинг изланишлари ва дарбадарликларига қадар, Наташа Ростованинг маъсума дил изтироблари, Эленнинг маъносиз ҳаю ҳаваслари, Петя Ростовнинг мурғак орзулари, князь Багратион ва Денис Давидовнинг ватанпарварлик интилишлари, Михаил Кутузовнинг донолигидан чол Болконскийнинг ўткир мулоҳазаларига қадар, эҳ-ҳе, хилма-хил, ранг-баранг, зиддиятли, ҳаяжон тўла воқеаларни, бир-бирига ўхшамайдиган одамларни санаб тугатиш қийин. Толстой эса юзлаб турли-туман воқеаларни композициянинг ягона мустаҳкам ипига тизади, сон-саноқсиз воқеаларни бир-бирига моҳирона улайди. Ҳар бир шахс, ҳар бир қаҳрамоннинг портретини чизади, феъли-атворини белгилаб беради, ҳар бирининг ҳаёт ва жамиятдаги ўрнини аниқ кўрсатади...

Фақат «Уруш ва тинчлик»да эмас, «Болалик» ва «Анна Каренина»да ҳам, «Казаклар» ва «Ҳожимурод»да ҳам, «Маърифат мевалари» ва «Тирилиш»да ҳам...

Ҳар бир халқ ўз тарихининг салмоқли даврлари ва долзарб фаслларида буюк олимлар ва ёзувчилар, арбоблар ва санъаткорлар етиштирган.

Фирдавсий ва Низомий, Гомер ва Данте, Саъдий ва Навоий, Шекспир ва Бальзак, Пушкин ва Толстой, Гюго ва Тагор, яна ўнлаб ва юзлаб буюк ёзувчилар одамзод бадиий ижодиётининг мангу порлаб тургувчи нурли чўққиларидир.

Биз социалистик реализм адабиётимизнинг баркамол алломалари билан ҳам ҳақли равишда фахрланамиз. Максим Горький ва В. Маяковский, Ҳамза ва Сакен Сайфуллин, Якуб Колас ва Аветик Исаакян ва бошқа қардош халқлар инқилобий адабиёт қалдирғочларидан бошланган бизнинг кўп миллатли совет адабиётимиз учун, унинг ҳамма авлодлари учун Л. Н. Толстой ижодиёти энг бой ва энг ибратли намуна мактабидир.

Биз жаҳонга Толстойни берган буюк Россия билан, улуғ оғамиз рус халқи билан чексиз фахрланамиз.

Толстой вафотидан буён салкам етмиш йил ўтган бўлса ҳам у ҳамиша тирикдай, даврамизнинг тўрида салобат тўкиб туради. У бизни ҳамиша халқ куйчиси, ҳақиқат жарчиси бўлишга чақиради.

Толстой биз ўзбеклар учун ҳам қадрли ва азиздир. Унинг асарлари ўзбек тилига Улуғ Октябрь арафасидаёқ таржима қилина бошланган. Чунончи, маърифатпарвар шоиримиз А. Авлоний Толстой ҳикояларини таржима қилиб вақтли матбуотда ва илк дарсликларда эълон қилган. Революциядан кейин Толстой ижодига қизиқиш кучайиб, унинг «Уруш ва тинчлик», «Анна Каренина», «Тирилиш» романлари, «Болалик», «Ҳожимурод» ва бошқа қисса, ҳикоялари, пьесалари, кундаликлари ва ёзишмаларининг бир қисми ўзбек тилига таржима қилинди. Буюк ёзувчининг юбилейига унинг беш жилдлик танланган асарлари нашр этилмоқда.

Биз Толстой юбилейини чексиз ифтихор ва қувонч туйғулари билан нишонлар эканмиз, унинг ижодий сабоқларини ҳамиша қадрлаймиз ва буюклиги қаршисида самимий таъзим бажо келтирамиз.

Ҳамид ҒУЛОМ

Л. Н. ТОЛСТОЙ

СЎЗНИНГ ҚУДРАТИ

Сўз ҳам, санъат ҳам тараққиёт қуроли бўлиб, кишиликни камолот сари ҳаракатлантирувчи омилдир.

* * *

Тил — ҳар бир авлод учун ўз тафаккури ва тажрибаси туфайли эришган ютуқларини кейинги авлодларга етказиш имконини беради.

* * *

Сўз — буюк иш. Шунинг учун ҳам буюк ишки, сўз билан одамларни бирлаштириш ҳам, ажратиш ҳам мумкин. Сўз муҳаббатга ҳам, нафратга ҳам, дўстликка ҳам, душманликка ҳам хизмат қилмоғи мумкин. Одамларни ажратувчи сўзлардан асрасин!

* * *

Сўз — фикр ифодаси. Шунинг учун ҳам у ҳар гал ўзи ифодаламоқчи бўлган маънога айнан мос бўлмоғи керак.

* * *

Мақоллар тўпламини ўқиш — мен учун роҳатбахшдир.

МЕҲР ҚУЁШИ

Яратган мўъжизаси ёки оламга берган улуғ зоти — буюк алломаси билан асрлар ичида ўн тўққизинчиси алоҳида ўринни эгалласа керак. Бу аср оламга, ёруғ жаҳонга не-не буюк инсонларни, жумладан, Лев Николаевич Толстойни етказиб берди. Коинот қудрати, табиат гўзаллиги, жамики мавжудотни бобо қуёшсиз тасаввур этиб бўлмаганидек, инсонни, унинг қалбини меҳр қуёшисиз тасаввур этиб бўлмайди. Жаҳон-жаҳон бўлиб, ёруғ олам бўлиб, инсоният тарихи бадиий тафаккурнинг бунчалик буюк чўққисини — Лев Николаевич Толстой каби улкан алломани кўрмаган. Жаҳондаги барча миллатлар, элатларнинг, ҳар бир инсоннинг қалбига қуёшдек кириб борган Лев Толстой бамисоли инсониятнинг меҳр қуёшидек ҳамиша порлаб турибди, боқий порлайди.

Доҳиймиз Владимир Ильич Ленин Лев Николаевич Толстойни: «...фақат рус ҳаётининг энг гўзал манзараларинигина эмас, ҳатто жаҳон адабиётининг биринчи даражадаги асарларини ҳам яратган гениал санъаткордир» деган эди. Максим Горький ўзининг «В. И. Ленин» деган очеркида Владимир Ильич Лениннинг улкан ижодкор ҳақидаги буюк инсоний меҳр товланишини, ҳис-ҳаяжонини, унга бўлган муҳаббатини жуда чиройли келтиради:

«— Қандай улуғ зот-а? Қандай буюк киши! Ана буни отахон санъаткор деса бўлади... Биласизми, яна нимаси қизиқ? Мана шу графга қадар адабиётда бирорта ҳам чин мужик тасвир қилинган эмас эди.

Сўнгра менга қараб кўзларини пирпиратиб:

— Европада унинг билан бир қаторга кимни қўйиш мумкин? — деб сўради-да, яна ўзига-ўзи:

— Ҳеч кимни, — деб жавоб ҳам берди».

Не бахтдирки, у яратган буюк ижод — бадиий хазинанинг меросхўримиз. Не бахтдирки, бу хазина, бу ноёб асарларни ўз она тилимизда ўқиймиз.

Бадиий ижоднинг талаб ва қонуни бор. Зеррада жило қилган қуёшни кўрсата билиш маҳоратидир. Бундай қараганда хонаки ва жўн кўринган воқеа, ҳодиса орқали эл-юрт дардини, жамият қалбини, инсоният меҳрини акс эттириш маҳоратидир. Бундай буюк ҳиссиёт, ҳаяжон, эҳтиросли маҳорат соҳиби гениал Толстойнинг меҳр қуёшидан ҳамиша баҳраманд бўлиш насиб қилганнинг ўзи катта бахт.

Раҳмат ФАЙЗИЙ.

ҚАЛБ САТРЛАРИ

Азизим ва қадрдоним Лев Николаевич! Сизга замондош бўлганлигимдан хурсандлигимни сизга айтиб қўйиш ва сизга сўнгги самимий илтимосимни айтиб қўйиш учунгина шу хатни ёзаётирман. Дўстим, адабий фаолиятга қайтинг! Бу истеъдодни сизга тақдирнинг ўзи ато қилган-ку, ахир!?. Дўстим, рус ерининг улуғ адиби, менинг илтимосимга қулоқ солинг!

И. С. ТУРГЕНЕВ

* * *

Шекспир, Бальзак, Толстой — менинг назаримда, улар инсоният ўз-ўзига қўйган учта ҳайкалдир.

М. ГОРЬКИЙ

* * *

Мураккаб ва ноёб ижтимоий мазмунни ўз асарларида шу қадар қудратли бадиий соддалик билан ифодалаб, миллионлаб ва ўн миллионлаб одамларни ҳаяжонга солган адибга шон-шарафлар бўлсин.

А. ЛУНАЧАРСКИЙ

* * *

Томас Манн ўзаро суҳбатларда Л. Толстой ижодини Гомер замонидан бери башарият эришган навбатдаги улуғвор бадиий ютуқ, деб баҳоларди. Толстой ижоди ур-йиқитлар ва чалкашликлар билан тўла даврда унга қудратли таянч бўлди ва ундан шундай романни талаб қилдики, токи у ўзининг тўлақонлилиги, саҳифаларида инъикос топган тарихий воқеалар ҳамда инсоний характерларнинг ғоят ранг-баранглиги билан аср устидан чиқарилган ҳукмга айлансин.

И. БЕХЕР

* * *

Толстой ҳеч қачон қаримайди. У шундай доҳий санъаткорларданки, унинг ҳар бир сўзи биз учун ўгитдир. Унинг ижоди худди бир чашма. У ҳар доим мавж уради. Гўё назаримизда, шу чашманинг сувидек зумрад ва мусаффо обиҳаёт йўқдек.

Ғ. ҒУЛОМ

ЮБИЛЕЙГА БАҒИШЛАНАДИ

ЯНГИ СПЕКТАКЛЛАР

Республикамиз театрлари Лев Толстой асарлари асосида спектакллар саҳналаштириб, адиб юбилейига муносиб совға тайёрладилар. Чунончи, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик Катта театри ижодий коллективи машҳур совет композитори Родион Шчедриннинг «Анна Каренина» балетини саҳнага қўйди. Шуниси диққатга сазоворки, бу асар улкан санъаткор, СССР халқ артисти, Ленин мукофоти лауреати Майя Плисецкая бадиий раҳбарлигида яратилди. Ундаги асосий ролларни СССР халқ артисти Бернора Қориева ва ёш, истеъдодли артист Сергей Гребенкин ижро этади. Дирижёр — СССР халқ артисти Дилбар Абдураҳмонова.

Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат Академик драма театри репертуари эса, «Тирик мурда» спектакли билан бойиди. Мазкур уч пардали драмани театрнинг бош режиссёри Баҳодир Йўлдошев саҳналаштирди. Пьесани таниқли адиб Сарвар Азимов таржима қилган.

Рассом Георгий Брим спектакль руҳига ҳамоҳанг безаклар ишлади. Ролларни Турғун Азизов, Ёқуб Аҳмедов, Яйра Абдуллаева, Икрома Болтаева, Эркли Маликбоева каби таниқли, ёш актёр ва актрисалар талқин қилишмоқда.

«ЛЕВ ТОЛСТОЙ ВА ЎЗБЕК АДАБИЁТИ»

«Ўзбекистон» нашриёти адабиётшунос Маматқул Ҳазратқуловнинг «Лев Толстой ва ўзбек адабиёти» китобчасини нашр этди. Асар икки муҳим жиҳати билан диққатга сазовор. Биринчидан, унда Лев Николаевич Толстой ижодининг ўзбек адабиётига кўрсатган ва кўрсатаётган ҳаётбахш таъсири конкрет факт-мисолларда кўрсатилган. Иккинчидан, китобча буюк адиб асарларининг ўзбек тилига таржима қилиниши тарихи ҳақида маълумот беради. Масалан, тадқиқотчи Толстой асарлари биринчи марта ўтган асрнинг 70-йилларида таржима қилинганини аниқлайди.

Толстой асарлари совет давридагина ўзбек тилига кенг таржима қилина бошлади. Бу олижаноб ишга атоқли ёзувчилар ва иккала тилни ҳам пухта биладиган маданият арбоблари жалб этилди. Китоб автори шу ўринда бир гуруҳ таржимонлар номини фахр билан тилга олади. Айни вақтда уларнинг ибратли таржимонлик фаолияти хусусида сўз юритади.

Рисола адиб юбилейига аталган ўзига хос туҳфадир.

ИШЧИЛАР ҲУЗУРИДА

Ўзбекистон Театр жамиятининг Актёрлар уйи ходимлари Лев Толстой туғилган куннинг 150 йиллигига бағишлаб Тошкент трактор заводида адабий кеча ўтказдилар. Ишчилар ҳузурига ташриф буюрган маданият арбоблари ва актёрлар буюк адиб ижоди, хусусан, унинг бетакрор маҳорат билан ёзилган драматургияси, шунингдек, ёзувчи асарларининг республикамиз театрларида саҳналаштирилиши ҳақида гапирдилар, пьесаларидан саҳналар ижро этишди.

ТИЛЛАРДАН-ТИЛЛАРГА

Л. Н. Толстой жаҳон адабиётидаги энг ўқишли адиблардан биридир. Унинг асарлари ҳаётлигидаёқ Россияда ва Европанинг кўпгина мамлакатларида кенг тарқалган эди.

Айниқса Совет ҳокимияти даврида Л. Толстой ижодининг пропагандаси янги босқичга кўтарилди. Ҳозирги кунда гениал адиб асарлари ҳар йили 20 дан кўпроқ мамлакатда босилиб чиқмоқда. Шу пайтгача унинг китоблари дунёнинг 99 тилига, жумладан СССР халқларининг 67 тилига таржима қилиниб, қайта-қайта нашр этилган.

Мамлакатимизда фақат 1971 йилда адибнинг 34 та китоби 9 миллион 73 минг нусхада чоп этилди. Бу — Толстой асарларининг Чор Россияси даврида 20 йил [1894-1916] мобайнида босилган нусхалари миқдорига [9 миллион 865 минг нусха] деярли тенг келади.

Айниқса адибнинг «Уруш ва тинчлик» эпопеяси Ер шари бўйлаб энг кенг тарқалган китоблардан бири ҳисобланади. Бу эпопея 235 марта, ҳаммаси бўлиб 14 миллион 249 минг нусхада босилган. «Анна Каренина» романи 172 марта 9 миллион 69 минг нусхада, «Тирилиш» романи эса 113 марта ҳаммаси бўлиб 8 миллион 390 минг нусхада босилиб чиққан.

Улуғ адибнинг юбилей йилида дунёда унинг китоблари 200 номда 33 миллион нусхадан кўпроқ тираж билан чоп этилади. Жумладан, Москвадаги марказий «Художественная литература» нашриёти унинг асарларининг 22 жилдлигини чоп этишни бошлади. Бу кўп жилдликнинг тиражи 1 миллион нусхани ташкил этади. Шундай қилиб Совет ҳокимияти йилларида Л. Толстой асарлари ўн саккизинчи марта қайта нашр этилмоқда.

Улуғ адиб асарларини серқуёш Совет Ўзбекистонининг ҳам деярли ҳар бир хонадонидан топиш мумкин. Л. Толстойнинг ҳикоялари Ўрта Осиёда революциядан олдинги йилларда тарқалган эди. Унинг ҳикоялари ўзбек тилига 20-йиллардаёқ таржима қилина бошланган. Ҳозирги кунда ўзбек ўқувчилари гениал сўз санъаткорининг «Уруш ва тинчлик», «Анна Каренина», «Тирилиш» каби машҳур эпик асарларини, «Ҳожимурод», «Казаклар» каби ажойиб қиссаларини, бир талай ҳикояларини ўз она тилларида ўқимоқдалар. Л. Толстой туғилган куннинг 150 йиллиги нишонланаётган кунларда унинг ноёб асарларини ўзбекчалаштириш соҳасида самарали меҳнат қилган А. Авлоний, Сотти Ҳусайн, Аъзам Аюб, Ҳ. Олимжон, Ойбек, А. Қаҳҳор, Уйғун, М. Исмоилий, М. Осим, П. Қодиров каби атоқли адибларимиз, Ҳ. Аҳророва, Н. Алимуҳамедов, К. Пўлатов, М. Алиев каби таниқли таржимонларнинг хизматларини миннатдорчилик билан эслаш бурчимиздир.

Ғафур Ғулом номли Адабиёт ва санъат нашриёти адибнинг юбилейи муносабати билан ўзбек тилида унинг беш жилдлик танланган асарларини нашр этишга киришди.

СУРАТДА: Л. Толстой асарларининг ўзбек тилига қилинган таржималаридан айримларини кўриб турибсиз.

КЎРГАЗМА КЎЗГУСИДА

Алишер Навоий номли республика давлат кутубхонасининг виставкалар залида Л .Н. Толстой туғилган куннинг 150 йиллигига бағишлаб «Рус ерининг улуғ адиби» мавзуида ижодий кўргазма очилди. Стендларда 150 дан ортиқ асарлар турибди. Уларнинг орасида Л. Толстойнинг ҳаётлигида ва ундан кейин нашр этилган асарлари, унинг ижодига бағишланган тадқиқотлар, газета-журналларда чиққан материаллар, шунингдек машҳур рассомларнинг адиб асарларига ишлаган кўпгина расм-безаклари бор.

Кўргазма материаллари «Толстой—бутун бир олам», «Рус революциясининг кўзгуси», «Адабиётда Толстой бор экан», «Ватанпарварлик ва қаҳрамонлик руҳи», «Шаффоф ҳиссиётлар дунёси», «Толстойнинг оламшумул аҳамияти», «Л. Толстой асарлари СССР ва жаҳон халқлари тилларида» номли саккизта бўлимга ажратилган ҳолда намойиш қилинмоқда.

СОВЕТ КИШИЛАРИ ОММАВИЙ ҚАҲРАМОНЛИГИНИНГ РАМЗИ

СССР МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ ТАЪСИС ЭТИЛГАНИГА 50 ЙИЛ ТЎЛДИ

Унинчи беш йилликнинг ўтган фурсатида мамлакатимиз меҳнаткашларидан қарийб 91 минг киши Меҳнат Қизил Байроқ орденини олишга сазовор бўлди. СССР Олий Совети Президиумининг мукофотлар бўлимида ТАСС мухбирига ана шу рақамни маълум қилишди.

Россия Федерацияси ва бошқа республикаларнинг Меҳнат Қизил Байроқ орденидан кейин бу мукофотнинг таъсис этилган кунига 7 сентябрда 50 йил тўлади. СССР Марказий Ижроия Комитети ва Халқ Комиссарлари Совети 1928 йилда ягона Умумиттифоқ орденини таъсис этдилар.

Умумиттифоқ аҳамиятига эга орден таъсис этилганидан кейин ҳам республика орденлари билан мукофотлаш давом этди, лекин СССР Марказий Ижроия Комитети Президиуми кейинчалик ана шу орденлар билан мукофотлашни тўхтатишни таклиф этди. Меҳнат жасоратлари ССР Иттифоқи номидан Умумиттифоқ Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирлана бошланди. Иттифоқдош республикалар Марказий Ижроия Комитетлари томонидан илгари берилган орденларнинг ҳаммаси ҳозирги вақтда ҳам ўз кучини сақлаб қолади.

ССР Иттифоқининг 1-рақамли Меҳнат Қизил Байроқ ордени Путилов заводи коллективига, ҳозирги Ленинграддаги Киров заводи коллективига топширилган. «Красин» ва «Малигин» музёрарлари, ана шу кемалардаги қутб экспедицияларининг иштирокчилари ва уларнинг команда аъзолари, Ростов қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводи, Қора денгиз ва Азов денгизидаги сув ости ишлари экспедициялари, Н. Э. Бауман номли Москва олий техника билим юрти, ВЛКСМ биринчилар қаторида ана шу орденни олишга сазовор бўлишган.

Орден билан дастлаб мукофотланганлар орасида Волхов ГЭСи қурилиши бош инженери Г. Графтио, авиация механиклари М. Квятковский, А. Шелагин, В. Федотов (улар Шимолий қутб районида ҳалокатга учраган «Италия» дирижабелини қидиришда қутқарувчи экспедицияда актив иштирок этишган), олимлар А. Бах, Б. Збарский, партия ва давлат арбоби П. Стучка, совет космонавтикасининг асосчиси К. Циолковский, Ленинград «Светлана» заводи ва пойтахт «Мосэлектрик» заводининг ишчилари бор.

Бу орден эндиликда совет кишилари оммавий қаҳрамонлигининг рамзи бўлиб қолди. Мамлакатимиздаги барча миллатлар ва элатларнинг намояндалари, турли ёшдаги ва касбдаги кишилар Ленин ордени ва халқ орасида ҳурматга сазовор бошқа нишонлар билан бир қаторда Меҳнат Қизил Байроқ орденини тақиб юришни ўзлари учун шараф, деб биладилар. Меҳнат Қизил Байроқ ордени кўпгина машҳур меҳнат коллективларининг байроқларига тақилган.

Урушдан аввалги йилларда қарийб саккиз минг киши Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган эди. Улуғ Ватан урушининг оғир йилларида мамлакат ичкарисида мисли кўрилмаган меҳнат қаҳрамонлиги кўрсатиб, душман устидан тўла ғалаба қозониш учун фронтни зарур бўлган ҳамма нарса билан таъминлаб турган ходимлардан қарийб 22 минг киши Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. Меҳнаткашларнинг кўпгина коллективлари Меҳнат Қизил Байроқ орденига сазовор бўлган эди.

Шонли меҳнат ордени кавалерларининг сафлари тобора ўсмоқда. Юз минглаб кишиларнинг Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланганлиги — совет халқи эришаётган жуда катта ғалабаларнинг ёрқин далилидир.

Ватан пешқадамларни юксак қадрлайди. Бу мукофот янги шонли ишларга руҳлантиради, коммунистик жамият қурилишининг КПСС XXV съезди белгилаб берган режаларини амалга оширишда янги жасоратларга чорлайди.

(ТАСС).

реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

ОМОНАТ КАССАГА БОРМАСДАН ОМОНАТЧИ БЎЛИШ МУМКИН

ОМОНАТ КАССАЛАРИ МЕҲНАТКАШЛАРГА КАМ МИҚДОРДА БЎЛСА ҲАМ ДОИМИЙ РАВИШДА ПУЛ ЎТКАЗИБ УЛАРНИНГ МАДАНИЙ-МАИШИЙ ВА МОДДИЙ ТАЛАБЛАРИНИ ҚОНДИРИШ УЧУН ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИ ЖАМҒАРИШГА ЁРДАМ БЕРАДИ.

ПУЛНИ ОМОНАТ КАССАСИГА БОРМАСДАН ҲАМ ЖАМҒАРИШ МУМКИН.

Бунинг учун хизматчи ёки колхозчи ўзи ишлайдиган корхона, совхоз ёки колхоз бухгалтериясига ўзига бериладиган иш ҳақидан ёки пул даромадидан маълум суммасини ҳар ойда унинг омонат кассадаги шахсий счётига ўтказиб туришни сўраб ариза топшириши лозим.

Омонат кассага қўйилган омонатлар бўйича омонатчига процент ёки ютуқ тариқасида даромад берилади.

ПУЛЛАРИНГИЗНИ ОМОНАТ КАССАДА САҚЛАНГИЗ!

СССР ДАВЛАТ МЕҲНАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКА БОШ БОШҚАРМАСИ.

АХБОРОТ

ШАҲАР — ҚИШЛОҚҚА

ОТАЛИҚ ЁРДАМИ

Ўзбекистонда ҳамма пахтакор, деб бежиз айтилмаган. Пахта йиғим-терими пайтида ҳар бир киши ўзини пахтазорда кўргиси, республикамизнинг улкан «оқ олтин» хирмонига озми-кўпми ўз ҳиссасини қўшгиси келади. Бу табиий, албатта.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари, пахта заводлари ва тайёрлаш пунктларини 1978 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қарори автокорхонамиз коллективи томонидан қизғин маъқулланиб, кутиб олинди. Биз ана шу қарорга жавобан оталиғимиздаги Жиззах область Октябрь районидаги Охунбобоев номли совхозга ҳар йилдагидан самаралироқ ёрдам беришга аҳд қилдик.

Совхоз аҳли билан анъанага айланиб қолган ҳамкорлигимиз умумий ишимизда сезиларли роль ўйнамоқда. Жумладан ўтган йили ишлаб чиқариш илғорларидан 25 киши механизаторлик касбини ўрганиб, совхоз далаларидан 1480 тонна пахта териб берди. Бадиий ҳаваскорлар қизиқарли концерт программалари билан совхоз аҳлини хушнуд этишди. Агитаторлар, сиёсий ахборотчилар, пропагандистларимиз йиғим-теримни муваффақиятли туғаллашга муносиб ҳисса қўшдилар. Ўнлаб пахта териш машиналарини сифатли ремонт қилиб беришди. Машина-механизмларни салкам 9 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар билан таъминладик.

Бу йилги режамиз ҳам катта. Шу кунгача 20 та пахта териш машинаси, 50 та прицеп сифатли ремонтдан чиқариб берилди. Йиғим-терим учун зарур бўлган барча нарсалар тахт қилиб қўйилди. 7 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар совхозга жўнатилди.

Таксопаркнинг илғор шофёри Раҳмат Муҳамедов 1978 йил планини 8 ойда бажариш, оталиққа олинган совхоз даласидан 180 тонна «оқ олтин» териб бериш ташаббуси билан чиқди. Бу ташаббус корхонада тобора кенг қулоч ёзмоқда.

Ўз навбатида Охунбобоев номли совхоз корхонамиз учун 16 тонна қишлоқ хўжалик маҳсулотлари жўнатади. Пахта йиғим-теримида актив қатнашган шофёр-механизаторларни моддий ва маънавий томондан рағбатлантириб боради. Мана шундай икки томонлама ҳамкорлик олдимизда турган масалаларни ҳал қилишда муҳим роль ўйнамоқда. Биз бундан кейин ҳам бундай ҳамкорликни ривожлантириб бораверамиз.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ,
Тошкент шаҳридаги 3-таксомотор парки директори.

САМАРҚАНД

КОЛХОЗ МУЗЕЙИ

Пахтачи районидаги «Коммунизм» колхозида «Хумор» посёлкаси барпо этилмоқда. Посёлкада қад кўтарган уч қаватли ўрта мактаб, савдо маркази, маданият саройи, меҳмонхона, колхоз правлениесининг икки қаватли биноси, кўплаб замонавий уй-жой бинолари унинг жамолини очиб юборди.

Яқинда колхоз музейининг тантанали очилиши маросими бўлиб ўтди. Музейда колхоз ҳаёти ва унинг меҳнат аҳли ҳақида ҳикоя қилувчи қизиқарли ҳужжатлар бор. Колхоз тузуми ветеранлари ва Улуғ Ватан урушида иштирок этган колхоз ўғлонларининг фотосуратлари беихтиёр эътиборингизни тортади. Музейнинг «Ким эдик, ким бўлдик» деб номланган бўлимидаги факт ва материаллар ҳам диққатга сазовор.

ЯЙЛОВЛАР МАДАНИЙЛАШТИРИЛМОҚДА

Нурота, Советобод ва Қўшработ районлари бепоён чорва яйловларига эга. Бу яйловларга мўл-кўл сув чиқариш ва атрофларига симдан тўсиқ қилиш борасида бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу районларда 1965 йилгача атрофи тўсилган бирон гектар ҳам яйлов бўлмаган эди. Ҳозир областда бундай маданий яйловлар майдони 65 минг гектарни ташкил этади. Кейинги 12 йил мобайнида областда бир неча юз минг гектар яйловга сув чиқарилди, изень ва саксовул экилган майдонлар кенгайтирилди.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЯНГИ ЦЕХ МАҲСУЛОТИ

Наманган мебель фабрикаси коллективи савдо шохобчаларига жилоланган шифоньерларнинг дастлабки туркумини жўнатди. Ана шундай шифоньерлардан йил охирига қадар магазинларга қарийб 2500 та, яъни планлаштирилганидан 500 та кўп етказиб беришга аҳд қилинди.

ТЕХНИКА ТАКЛИФ ЭТАДИ

Поп посёлкасида ихтисослаштирилган «Техника» магазини фойдаланишга топширилди. Бу ерда автомобиль ва мотоцикл, фото ва радио товарлар, электр товарлар, спорт товарлари ва бошқа товарлар билан савдо қиладиган бўлимлар очилган. Бу посёлкадаги 67-магазин.

КЎПЛАБ ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА ТАВСИЯ ЭТИЛДИ

«ДЗ-603» маркали ер текислайдиган машина давлат синовидан ўтди ва кўплаб ишлаб чиқаришга тавсия этилди. Бу машинани Андижон «Ирмаш» заводининг махсус конструкторлик бюроси мутахассислари Ленинграддаги «Земмаш» Бутуниттифоқ илмий-тадқиқот институтининг мутахассислари билан биргаликда ишлаб чиқишган. Янги машина далаларни горизонтал текислаш учун ишлатилади. Бу машина соатига 2-2,5 гектар ерни текислаб беради. (ЎзТАГ).

МАСТЕР — ТАШКИЛОТЧИ ВА ТАРБИЯЧИ

Мастер ишлаб чиқаришнинг моҳир ташкилотчисигина эмас, шу билан бирга яхши мураббий, ёш ишчиларнинг тарбиячиси бўлмоғи, меҳнат унумдорлигини ошириш резервларини доимо изламоғи лозим. Ишлаб чиқаришнинг «кичик командирлари» — Ўзбекистон саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари мастерларининг Фарғонада бўлиб ўтган кенгаши қатнашчилари ўз нутқларида шу гапни таъкидладилар.

Кенгаш қатнашчилари республиканинг ҳамма мастерларига мурожаатнома қабул қилиб, беш йиллик учинчи йили ва бутун беш йиллик топшириқлари барвақт бажарилиши учун социалистик мусобақани янада авж олдиришга даъват қилдилар. (ЎзТАГ).

НУРЧИЛАР ПОСЁЛКАСИ

Ангрен разрез қуриш бошқармасининг коллективи янги Ангрен ГРЭСи қурувчилари учун посёлка барпо этишга киришди. 150 гектар майдонни эгаллайдиган бу посёлкада ўнлаб кўп қаватли уйлар қад кўтаради. Қурувчилар шу йил охиригача дастлабки эллик олти квартиранинг калитларини меҳнаткашларга топширадилар.

ЎҚУВЧИЛАР СПАРТАКИАДАСИ

Республикамиз пойтахтида мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XV спартакиадаси мусобақалари бошланди. Кеча сузувчи ва сувга сакровчилар қизғин баҳсга киришдилар. «Ёшлик» спорт аренасида эса қиличбозлар. «Меҳнат резервлари» спорт комплексида боксчилар спартакиада чемпиони деган шарафли ном учун майдонга тушдилар. Спортнинг ана шу тўрт тури бўйича ғолиблар бир ҳафтадан кейин аниқланади. Бугун республикамиз велосипедчиларининг тайёргарлиги ҳақида ҳикоя қиламиз.

ПОЙГА ОЛДИДАН

Велосипедчиларимиз спартакиаданинг финал мусобақаларига астойдил шайландилар. Ўтган икки йил мобайнида республика ва мамлакат биринчилиги мусобақаларида иштирок этиб, ўз маҳоратларини синадилар. Велосипедчиларимизнинг аксарияти Бутуниттифоқ мусобақалари ғолиби бўлишга эришдилар. Чунончи, пойгачи Агунов шу йил СССР терма командаси составига киритилди, Гаранько билан Караберовлар Ереванда ўтказилган мамлакат биринчилигида пешқадамлик қилишди. Ёш қобилиятли пойгачи Воронин трек мусобақасида СССР биринчилиги ғолиби бўлишга эришди.

Республикамиз терма командаси кучли велосипедчилардан тузилган. Ўйлаймизки, спартакиада мусобақаларида фахрли ўринларга кўтариламиз. Спартакиада программасига мувофиқ аввал Олмалиқ йўлида команда биринчилиги учун 75 километрлик масофада куч синашамиз. Бу ерда тўрт нафар велосипедчимиз республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилади. Пойга йўлида велосипедчиларга ҳам, мухлисларга ҳам барча қулайликлар яратилган.

Республика терма командаси составига «Спартак» кўнгилли спорт жамиятидан икки нафар, «Ёш куч» кўнгилли спорт жамиятидан бир киши ва «Старт» кўнгилли спорт жамияти аъзоларидан тўрт велосипедчи киритилган. Велосипедчиларнинг аксарияти Тошкент ва пойтахт области вакилларидан иборат. Бухоро, Қашқадарё, Сурхондарё ва Фарғона областларидан ҳам терма командамизга умидли велосипедчилар қўшилган.

Спартакиадага тайёргарликнинг сўнгги босқичини Ангрен шаҳрида ниҳоясига етказамиз. Денгиз сатҳидан 700-800 метр баландликдаги йўлда машқ ўтказиш қийин кечса ҳам велосипедчиларнинг маҳоратлари ошишида, ирodaларининг мустаҳкамланишида муҳим роль ўйнайди. Хуллас, спартакиада мусобақаларида совриндор ўринлардан бирини эгаллаш учун барча имкониятлардан фойдаланишга ҳаракат қиламиз.

В. ПАЛАЦКИЙ,
Республика велосипедчилар терма командаси устози, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер.

Мактаб ўқувчилари Бутуниттифоқ XV спартакиадаси иштирокчилари Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишмоқдалар, мусобақа олдидан машқларга зўр бермоқдалар. Суратларда: Украина терма командасининг сувга сакраш устаси Жанна Цирульникова ҳамда арманистонлик ёш спортчилар Тошкент кўчаларида.

Э. Йўлдошев фотолари.

ЧИМ ХОККЕЙ

«УНИВЕРСИТЕТ» ОЛИЙ ЛИГАДА

Спортнинг чим хоккей тури республикамизда тобора оммалашиб бормоқда. Москвада ўтказиладиган «Олимпиада-80» программасига биринчи марта киритилган чим хоккей мусобақаларига қизиқиш тобора ортиб бормоқда. Ўзбекистонда ташкил этилган аёллар ва эркаклар командалари республика ва Бутуниттифоқ мусобақаларида юқори натижаларга эришмоқдалар. Яқинда Тошкентнинг «Университет» командаси қизлари ҳам ажойиб ютуқни қўлга киритдилар. Улар олий лига коллективлари сафида куч синашиш имкониятига эга бўлдилар. Сизрань шаҳрида аёллар командалари ўртасида ўтказилган Бутуниттифоқ саралаш турнири якунига кўра «Университет» олий лигага йўлланма олди. Тошкентлик хоккейчилар ўз зоналаридаги командалар билан ўйинда муваффақият қозониб, пешқадамлик қилишди. Олий лигага бериладиган ягона йўлланма учун Ленинск ва Қозон спартакчилари, маҳаллий «Волжаночка» ҳамда Ушнинг «Олой» командалари ўзаро куч синашдилар. Қолган беш зонада «Андижанка», Москва области ва горькийлик спартакчилар ҳамда Москва жисмоний тарбия институти вакиллари ғолиблик қилишди. Зона ғолиблари 5-11 октябрь кунлари Тошкентда куч синашадилар.

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети

СССР 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИ БАЗАСИДА

ЯНГИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН

176-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1978-79 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Пресслаш ускуналарининг операторлари. Бу касбга 17 ярим ёш ва ундан катта ёшда бўлган қизлар кўпроқ қабул қилинади. Ўқиш муддати 1 йил. Стипендия тўланади. Темирчилик-пресслаш ускуналарининг созловчиси мутахассислигига 15 ва ундан катта ёшдаги кишилар қабул қилинади. Ўқиш муддати — 1 йил ва 3 йил. 1 йил муддатли группаларда таълим оладиган ўқувчиларга стипендия тўланади; металл бўйича универсал токарь, универсал фрезерчи, механик-йиғув ишлари слесари. 15 ва ундан катта ёшдаги кишилар қабул қилинадилар. Ўқиш муддати — 1 йил ва 3 йил; слесарь-асбобсоз, электр-газ пайвандчи (дипломли), қурилмаларни созловчи (юқори кучланишдаги ток бўйича), электромонтёр-электрослесарь, гальваник-автоматик линияларининг оператори, агрегатли, махсус тиш очувчи ва резьба очувчи станокларнинг созловчиси, саноат ускуналари ремонти бўйича слесарь. Ўқиш муддати — 3 йил; электр пайвандчи, 17 ярим ёшдагилар қабул қилинадилар; электр кўприк кранларининг машинисти. 17 ярим ёшдаги қизлар кўпроқ қабул қилинадилар. Ўқиш муддати — 1 йил. Стипендия тўланади. Слесарь-йиғувчи ихтисослиги билан синовчи-тракторчи.

Билим юртига қабул қилинганлар 3 маҳал бепул овқат, махсус кийим-бош билан таъминланадилар. Зарур бўлганларга ётоқхонадан секция типидаги жой берилади.

Ўқувчиларга ўқиш даврида ишлаб чиқариш практикаси жараёнида ишланган иш ҳақининг бир қисми тўланади.

Билим юртини тугатганлар тўлиқ ўрта маълумот ва касб тўғрисидаги диплом оладилар, олий ўқув юртларига киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Билим юртида яхши жиҳозланган ўқув кабинетлари, устахоналар, стадион, спорт зали, сузиш ҳовузи ва яхши жиҳозланган барча қулайликлари бўлган секция типидаги ётоқхона бор. 8 тўгарак ва 11 та секция ишлайди. Бундан ташқари эстрада, духовой ва миллий чолғу ансамбли бор, ёзги каникул даврида дам олиш учун Чимён районида спорт-соғломлаштириш лагери ишлайди.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади: директор номига ёзилган ариза, автобиография, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги аттестат, турар жойидан, ота-онасининг иш жойидан справкалар, 6 та фотосурат (3х4 см.), характеристика.

АРИЗАЛАР СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртига кириш истагида бўлган кишилар ҳужжатларини қуйидаги адресга юборишларини сўраймиз: 700177, Тошкент шаҳри — 177, «Ташавтомаш-1» массиви (1, 1 «э», 24, 16, 73-автобусларнинг «Трактор заводи» бекати).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7/IX да **Анна Каренина** (билетлар сотилган), 8/IX да **Бир актли балетлар кечаси.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА (Ленин комсомоли номли марказий маданият ва истироҳат боғининг «Яшил театри»да) — 7/IX да **Ўйланиш,** 9/IX да **Аяжонларим.**

●

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА 9 СЕНТЯБРДА

40-мавсум очилади

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

9/IX да — НУРХОН.
10/IX да — ТОШКЕНТНИНГ НОЗАНИН МАЛИКАСИ.
11/IX да — ОНА ҚИЗИМ.
13/IX да — ШАҲЗОДА ВА ЕТИМ ҚИЗ.
14/IX да — ГУЛБАҲОР ҚАНИ?
15/IX да — ЙИЛЛАР ЎТИБ.

Спектакллар соат 19.30 да бошланади.
Билетлар сотилмоқда.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«ҲАЙВОНОТ ДУНЁСИ — ДЎСТЛАР ДУНЁСИ» АТТРАКЦИОНИ** (Ўргатувчи РСФСРда хизмат кўрсатган артист Б. Тихонов).

●

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг

ЎЗБЕКИСТОН ОНКОЛОГИЯ ВА РАДИОЛОГИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта ва кичик илмий ходимлар: шишларнинг ультра товушли диагностикаси;

лабораторияларнинг кичик илмий ходимлари: радиология, ташкилий-методика бўлими (2 ўрин).

КОНКУРС МУДДАТИ — 17 СЕНТЯБРГАЧА.

Мурожаат учун адрес: 700169, Тошкент шаҳри 169, Чиғатой кўчаси, 383-уй.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Ўғилларимнинг куни». Бадиий фильм. 11.00 — «Мўъжизасиз-мўъжизалар». 15.00 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Концерт. 16.40 — Ҳужжатли фильм. 17.00 — «Советлар ва ҳаёт». 17.30 — «Шеърларни ўқиб». 18.00 — «БАМда спорт». 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Бугунги Корея». 19.15 — Халқ оҳанглари. 19.30 — «В. И. Ленин Л. Н. Толстой ҳақида». 20.00 — «Қизил скрипка». Бадиий фильм. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Врач суҳбати. 22.30 — «Музыкальная жизнь». 23.35 — Волейбол бўйича жаҳон чемпионати. 00.10 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — «Светофор». 12.30 — «Касблар ҳақида ҳикоялар». 13.00 — «Ханжар». Бадиий фильм, 1-серия. 18.00 — Фильм-концерт. 18.30 — «Студентлик — олтин давrим». 19.00 — «Қишлоқ ҳаёти». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — «Рақслар гулдастаси». 20.00 — Мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XV спартакиадаси. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Ў. Нуралиев концерти. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Л. Н Толстой туғилган куннинг 150 йиллигига бағишланган тантанали кеча.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Дарё орти чегараси». Бадиий фильм. 20.25 — Ҳужжатли фильм. 20.55 — Янгиликлар. 21.15 — «Севимли операларимиз саҳифаларида».

Радио

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Севги қўшиқлари. 9.30 — Халқ талантлари концерти. 10.30 — «Саҳий ер». 11.15 — «Инсон олим, жамоатчи». Радиоочерк. 12.00 — «Ўзбекистон ишчиси». 13.00 — «Чорва қишловига шаймисиз!». 13.30 «Содда қиз» опереттасидан парчалар. 14.00 — «Далалардан дараклар». 15.00 — Олис масофаларда ва мураккаб шароитларда хизмат қилаётган гидрометеостанциялар ходимлари учун эшиттириш. 16.10 — Қардош республикалар музика маданияти. 18.30 — «Саломатлик — туман бойлик». 18.40 — «Ёшлик». 19.40 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 19.50 — Ўзбек халқ куйларидан «Насруллои». 20.25 — Татар куйлари. 21.00 — Концерт. 21.30 — «Пўлат излар». Очерк. 22.30 — М. Ниёзов асарларидан концерт. 23.25 — Енгил куйлардан концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000 ГСП. Тошкент, Ленин проспекти 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04 редактор ўринбосарлари — 33-79-14, 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04, масъул секретарь — 33-44-55, 32-55-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06. БЎЛИМЛАР партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26 эълонлар бўлими — 33-81-42. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ — ҚҚАССР — 2-42-82, Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-19-71, Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 55-35; Хоразм — 51-24, Бухоро — 3-31-42, Қашқадарё — 38-42, Фарғона — 4-20-84, Наманган — 6-79-82, Андижон — 4-48-85, Жиззах — 31-66, Нашриёт диспетчери — 32-78-94, Нашриёт телефон станцияси навбатчиси — 33-90-50.